Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 700 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՄԱՅԻՍ 1886 (Ն. Տ.) 18 ՄԱՅԻՍ 1886 — 14 ՇԱՊԱՆ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Նորատունկեան-Խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghiân Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դահեկան արժողի	200
» » Վեցամսեայ	» »	100
» » Եռամսեայ	» »	50
Գաւառաց » Եռամսեայ		
Թղթատարով տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եռամսեայ		
Թղթատարով Վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Գրանց	56
» » Վեցամսեայ	»	28

Դուրս դրկուած թղթերուց ծանրագոյն մասը ծանրագոյն Տեղեկութեան վրայ է, Խմբագրութեան դրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ չարուիր

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 5 ՄԱՅԻՍ, 1886

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

ԼՈՒՐՏ ՌՈԶՊԷՐԻ, մայիս 10ի բանախօսութեան մէջ զոր յիշեցինք երէկ, Տէրութիւնից Ղ.Թէնքի մէջ ըրած խաղաղական ձեռնարկներն յիշելէ յետոյ, տակաւ արդարացուց Պաշարումը.

«Շաբաթ օրը պաշարման դադարումն եղաւ հելլէն կառավարութեան, և այժմ պաշարումն հաստատուած է ամէն տեսակ հելլէն նաւուց դէմ։ Բ-սի թէ Պ. Տելեանիսի պատասխանները մեր ծանուցագրոց՝ անբաւական համարուած էին։ Թէ որչափ իրաւունք ունէինք այսպէս համարելու, ակներև է նաև հելլէն նախարարապետին ճառերէն և շրջաբերականներէն, զորս մեզ խաղաղական հաւատիք տալէն յետոյ հանեց ի հրապարակ։ Երէկ փակ, Պ. Տելեանիս ճառ մը խօսեցաւ, ծանուցանող թէ ինք և իւր նախարարութիւն երբեք չպիտի ստորագրին հելլէն բանակին զէնքնկեցութեան հրամանագիր մը, — ճառ, որ բացարձակապէս կ'արդարացնէ անդլ. և այլ կառավարութեանց փասատը թէ, Պ. Տելեանիս, Թուրքիոյ վրայ չյարձակելու դիտումն յայտնելով հանդերձ, երաշխաւորութիւն չէր ընծայած թէ հելլէն բանակին սպառնալից ընթացքն և թէ՛ Յունաստանի և թէ՛ Թուրքիոյ պատերազմական պատրաստութեանց երեսէն կը բաց վնասները վերջ պիտի գտնէին։ Բաց ասած, եթէ չատանայինք Պ. Տելեանիսի հաւատեօք, տակաւին հելլէնական և օսմ. բանակները դէմ դէմ պիտի մնային՝ գրգռութեան ու կռուոյ յարատեւ վտանգով։ Այս վիճակ ինքնին պիտի վտանգէր Եւրոպոյ խաղաղութիւնը, զոր պահպանել Տէրութեանց կէս նպատակն եղած է միշտ։

«Պէտք է նաեւ յիշեցնեմ թէ, այս խնդրոյ մէջ Մեծին Բրիտանիոյ շահերը կարեւոր և բազմատեսակ են։ Նախ ունինք խաղաղութեան պահպանման գերագոյն շահն։ Յետոյ, պարտինք յիշել թէ որչափ կարեւոր է պահպանել և յարգել տալ Եւրոպոյ որոշումն, այն է՝ Մեծ Տէրութեանց որոշումն, այն պարագայից մէջ ուր կը բնայ ի կիր առնուիլ օգտակարապէս, ինչպէս այժմ։ և երրորդ, ի նկատ պարտէինք առնուլ Յունաստանի եւ Թուրքիոյ շահերն ալ։ Յունաստանի շահերը բաւական յայտնի են։ Յունաստանի որչափ մէկ բարեկամ որ խելքը չէ կորուսած՝ կրնար փափաքիլ որ Յունաստան պատերազմի բռնուէր աշխարհի զինուորական Մեծ Տէրութեանց միոյն հետ, մինչեւ իսկ եթէ լաւ պատճառ ունենար կռուի բռնուելու։ Բայց դէթ այսպէս չէ։ Այսօր չեմ կրնար գրաւել ձեր ժամանակը, բացատրելով թէ որչափ դժբախտ փասատ մը վրայ հիմնեալ հելլէն կառավարութիւնը կը խորհէր յարձակողական պատերազմ մը։ Առաջիկայի մէջ առիթ պիտի ունենամ խնդրոյն այս կողման վրայ խօսելու։ Բայց Թուրքիոյ շահն եւս ոչ նըւազ բացայայտ է։ Ճիշդ հինգ տարի է որ Թուրքիա, Տէրութեանց տիպարական միջնորդութեան վրայ, թեսալիոյ հարուստ գաւառը Թողուց Յունաստանի։ Կարելի չէր որ օսմ. կառավարութիւնն այժմ չընդդիմանար ուրիշ գաւառ մ'ևս Թողու պահանջման։ Այլ մինչ Թուրքիա դրեթէ պարտաւորեալ է դիմադրել այս թշնամութեան, ինք եւս ոչ նուազ կը նեղուի նիւթապէս։ Օսմ. կառավարութիւնն աւելի քան 300,000 զօրաց բանակ մ'ունի իւր եւրոպական գաւառաց մէջ, մեծագոյն մասամբ պահեստիք, և պահեստից ի զէն կոչումն ըստ բաւականին ցոյց կուտայ թէ երկրին հողագործութիւնն որչափ մեծ տարնապի մը ենթարկուած է։ Զանց կ'ընեմ այնչափ մեծ բանակ մը պահելու պէտք եղած դրամը։ բայց անկարելի է անտես ընել այն վնասներ զոր կը կրեն օսմ. Տէրութեան խաղաղիկ բնակիչք, յորմէ բռնի կառնուին մշակներն, որք հերկելու և ցանելու ժամանակը կ'երթան բանակատեղի մը մէջ անցուցնել, զրկուելով իրենց ապրուստի միակ միջոցէն։ Ուստի, ընդարձակ գաւառներ մնալուստ սովի մը վտանգին ենթակայ են հոն։

«Անդլ. կառավարութիւնն, հետեւապէս, զօրեղ պատճառներ ունի ճշնշում ի գործ դնելու ներկայ պարագային մէջ։ Ակնարկեցի սոյն օրինակ պարագայից մէջ Եւրոպական Ներդաշնակութիւնը պաշտպանելու կարեւորութիւնը։ Եւրոպական ներդաշնակութիւնը բարեբախտապէս կրցաւ պահպանուիլ։ Ստոյգ է թէ Ֆրանսա ուրոյն ընթացք մը բռնեց. բայց աներկբայ եմ թէ Ֆրանսայի ընթացքին նը պատակն ոչ այլ ինչ է բայց եթէ խնդրոյն խաղաղ կարգադրումն, ինչ որ է միւս Մեծ Տէրութեանց նպատակն։ Իսկ Աւստրիա, Իտալիա, Գերմանիա և Ռուսիա մեզ հետ սերտ և ներդաշնակ համաձայնութիւն մը պահելու վրայ են։ Այս իրողութիւն յոյժ կարեւոր է, եւ չեմ կրնար տարակուսիլ թէ, Ֆրանսայի անկախ բայց համընթաց գործողութեան հետ մէկտեղ, Տէրութեանց ճիգերը պիտի պսակուին յաջողութեամբ։»

ԼՈՒՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻ, հաստատելով Լորտ Ռոզպէրիի դիտողութիւններն, ըստ թէ երբեք ոչ մի Տէրութիւն յաջողութեան այնքան քիչ յուսով և իրաւանց կողմէ այնքան տկար փաստով պատերազմի մէջ նետուիլ պատրաստած էր որքան Յունաստան ներկայիս մէջ։ Վերջին ամսոց դիւանագիտական գործողութիւնք եթէ քննդատելի են, սա տեսութեամբ միայն կրնան քննդատուիլ թէ, շատ երկար միջոց մը յետաձգեցին զէնքնկեցութեան պահանջումն, որուն անհամբեր սպասելու վրայ են թէ՛ Թուրքիոյ և թէ՛ Յունաստանի դիւանագի երկրագործ դասերը։

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ԴՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. Թարգմանեալ Վիէննայի Թղթակցէն, մայիս 12.

— «Աւստրօ-Հունգարական Լոյդ» անուն Ծովառաքիչերն երէկ Բոլայէ մեկնեցաւ Սուտայի ծոցն երթալու համար, ուր լրաբերը չդադարեցաւ պաշտօնը պիտի կատարէ։ Յունաստանի արուելեան եզերաց պաշարումը խստիւ կը գործադրուի։ Գործողութիւնները կ'ուղղէ Էմիպուրկի Դուքսն իւր ղրահաւորեն որ Սուտայի ծոցին մէջ է, և զանազան նաւախմբոց հրամանատարներուն զեկուցումները կը ղրկուին անգլիացի ընդհանուր Ծովակալին։ Ամէն նաւախումբ իւր որոշեալ կայանն ունի, և իւր երկու կամ երեք լրաբեր շղթեներն, և Եւրոպոյ հետ թղթատարական յարաբերութիւնը բոլոր նաւատորմին համար կը կատարեն անգլիական լրաբեր շղթեաւ, որք ամենէն սրընթացներն են, ինչպէս Տուլշենեոյի Ցոյցին ժամանակ ալ այնպէս եղաւ։ Եւրոպական թղթատարական կայանն նաւատորմին համար է Օդրանգօ։ Դիշեր ու ցորեկ մարտանաւերը կը շրջին եզերաց վրայ, և Վիէննա հասած հեռագրաց նայելով, գործողութիւնք այնպիսի մեթոտով և կանոնաւորութեամբ ի գործ կը դրուին, որ անգլիացի Ծովակալին սպայակոյտն կողմէ յոյժ բարձր կազմակերպութիւն կը ցուցնեն։ Նոյնպէս Բրէսթ դիտել կուտայ թէ պաշարումը, կենաց կորստեան կողմէ որչափ եւս անվնաս լինի, յոյժ վնասաբեր է հելլէնական վաճառականութեան, ըստ որում դիւրաւարուող ապրանք—պտուղ, կանանչեղէն, մեղ, ձուկ, սառ, եւն.—կրող նաւերուն թոյլ չի տրուիր մեկնիլ նաւահանգիստներէն, կամ մնալ հոն։ Այս նաւուց տերերուն կրած վնասուց համար հելլէն կառավարութիւնն է պատասխանատու և հելլենական գանձարանը պիտի վճարէ։ Այս եւս պատճառ մ'է ուրեմն, կըսէ աւստրիական թերթն, որպէս զի Պ. Տելեանիսի յաջորդն անխոհեմ Նախարարապետին քաղաքականութիւնն յետաձգէ, երկրին նիւթական կորուստը նուազեցնելու համար։ Ամէն մէկ աւուր պաշարման համար զոր Պ. Տելեանիսի ունայնամտութիւնը բերաւ Յունաստանի գլխուն՝ հելլէն ազգը պիտի տուժէ ծանրապէս։»

Պ. ՏԸ ՄՈՒՌ Բարիզ կանչուած է հրամանաւ Պ. Տը Ֆրէսինէի, բերանացի հրահանգներ ստանալու համար։ յորմէ կը մակաբերուի թէ քանի մը օրէն պիտի վերադառնայ յԱթէնք։

—ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱԽԱՏՈՐՄԻՆ բանակեալ որոշուած է Գանիա, Կրետէ։ Անդլ. հրամանատարին (Լորտ Սալիսպուրիի Դուքսին) և միւս հրամանատարաց միջեւ հաղորդակցութիւնք կանոնաւորապէս տեղի կ'ունենան լրաբեր շղթեաւոց միջոցաւ։ Ն. Բարձրութիւն չատ խիստ հրամաններ տուած է պաշարման անթերի կատարմանն համար։ Բայց պատճառուած է որ արիւնհեղութեան պատճառ չորուի բնաւ։

—Պ. ԴԵՆՆԱՏԻՈՆ, հելլէն դեսպանն ի Լոնտոն, մայիս 12ին տեսակցեցաւ Լորտ Ռոզպէրիի հետ, որուն ապա Գերմանիոյ դեսպան Հացֆելդ կոմսն այցելութիւն տուաւ։ Այս այցելութիւնք տեղի ունեցեր են Յունաստանի բռնած աւելի հաշտարար ընթացքին պատճառաւ, որ, զէնքնկեցութեան երաշխիք տալով, Տէրութեանց պահանջման կը համաձայնի եղեր։

—ԵՈՐԿՈՒՈՍ թագաւորը պահանջեր է որ Նորակազմ Նախարարութիւնը բանակը ցրուելու չձեռնարկէ բնաւ Ազգ. ժողովոյ գումարումէն յառաջ։

—Բ. ԴՈՒՌԸ նորէն պաշտօնապէս յայտարարեր է դեսպաններուն թէ, Յունաստանին հող տալու հիման վրայ ամէն իրաւախոհութիւն,—որուն կողմէն ալ առաջարկուի,— կը մերժէ բացարձակ։

— ՆՈՐ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆԱՒ մը, որ մայիս 11 թուով, Բ. Դուռը Տէրութեանց ուշադրութիւնը կը հրաւիրի ցամաքային սահմանաց կողմէ արդի կացութեան ներկայած վտանգներուն վրայ, և «ցամաքային պաշարման» մը հարկին վրայ կը սնդէ։ — Վերջապէս, երբեկ Սուլթանգալա առնուած կը բագրական տեղեկութեանց նայելով, Բ. Դուռը «Նոր Շրջաբերականաւ մը» գանգատեր է Թեսալիոյ սահմանաց վրայ հելլենական հրոսախմբոց կազմութենէն (Կ'երեւի թէ այս վերջին Շրջաբերական Վերոյդրեալին հետ նոյն է)։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ գերազանց յաջողութիւնն արդար հպարտութեամբ կը ընու հանրապետական մեծ թերթերն։ Հանրապետութիւնն 3 առ 100 տոկոսաբեր կէս միլիառնոց փոխառութեան այժմ միայն 100 միլիոն ֆր.ը կը խնդրեր հասարակութիւնէն, ըստ ուրում մնացեալ 400 միլիոնը զանազան պայմանաժամերով պիտի խնդրուի.— և փոխանակ 100 միլիոն ֆրանքի, Բարիզեցիք, գաւառացիք և օտարազգիք ներկայացուցին 10,000 միլիոնէ աւելի գումար մը։ Ո՛չ միայն երկրական յաջողութիւն մ'է այս, այլ նաև քաղաքական, և որ միանգամայն կը ցուցնէ թէ Ֆրանսայի գանգատներն իւր արհեստից և վաճառականութեան անկման մասին՝ չափազանցեալ են յոյժ։ — Խնդրուած 100 միլիոն ֆրանքը վճարել ներկայացող փոխառուց թիւն հասաւ 247,000 հոգւոյ, և Բարիզ միայն առաջարկեց խնդրուած գումարին 120 անգամն, ի միասին առնելով օտար երկիրներէն եղած յանձնարարութիւնները։ Մէկ մէկ արժեթուղթ միայն խնդրողք ի Բարիզ՝ 33,000 հոգի էին, գաւառաց մէջ ալ նոյնչափ, և որովհետև արժեթուղթք չեն կրնար կատարակուիլ, այս մէկ մէկ հատ խնդրողներուն անպատճառ պիտի տրուի, մինչ մէկէ աւելի խնդրողներէն զերծ պիտի լինի, 20—21 հատ խնդրողին մէկ հատ միայն տալու հիման վրայ։ — Փոխառուց բաժնութիւնն առատուն կանուխ խնդիլ սկսած էր Բարիզի այլ և այլ կողմերն, ուր փոխառութեան ստորագրման համար գրասենեակներ բացուած էին, և երբ ստորագրութեան փակման ժամն հնչեց, արդէն 10 միլիառէ աւելի ֆր. ստորագրուած էր։ այնպէս որ, մինչ առատուն կանուխ երնոդներ առ առաւելն մէկ արժեթուղթ միայն երնային առած լինել նոր Փոխառութենէն, ժամերով սպասող և որոշեալ ժամուն տակաւին արձանագրուելու մէջոց չդտնողներն այդ մէկ հատն իսկ չէին գտներ։ Ի՛նչ առատութիւն դրամագլխոյ։ ի՛նչ վստահութիւն Հանրապետութեան և իւր վարչութեան վրայ, և մանաւանդ, ի՛նչ սնտեսագէտ և հարուստ ժողովուրդ...։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ դժգոհ են Մուսթաթ փաշայի զինուորական վերակազմութեան յատակագծին Անգլիոյ կողմէ մերժուելէն։ Տէրը կը ցաւի Անգլիոյ ընթացքին համար, և գիտել կուտայ թէ, Մուսթաթ փաշայի առաջարկութեան համեմատ եգիպտական բանակին թուրք սպայներ տալը միակ միջոցն էր որ յոյս կընար ընծայել Սուլտանի խաղաղացման։

—ՌՈՒՍԻՈՅ Կայսերական Դերդատանն յունիսի սկիզբը կը վերադառնայ Բէռլէրսպուրգ։ Նոյն միջոցին նաև Պ. Կրս Բէռլէրսպուրգ պիտի վերադառնայ, և վերստանձնէ արտաքին գործոց նախարարութիւնը, զոր առժամպէս յանձնած էր իւր օգնականին, Պ. Վլանգալիի։

—ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆՆ, ըստ նորագոյն լրոց, Եէնի-Զաղրա, Էսքի-Զաղրա, Բազանլըք և Խարբէյ այցելէ յետոյ, Պուրկազ շղթեաւ պիտի նստի, Պուրբէշ երթալով Ռումանիոյ Թագաւորին այցելութիւն տալու համար։ Իշխանին պիտի ընկերանայ իւր եղբայրը Ֆրանց-Եոզէֆ Ֆոն Պաղէնպերկ։ Պուրբէշէ Իշխանը Սոֆիա վերադառնալով, ներկայ պիտի գտնուի Ազգ. ժողովոյ բացման։

—ՌՈՒՄԱՆԻԱ խզեց առեւտրական նոր դաշնագրոյն բանակցութիւններն ըստ Աւստրօ-Հունգարիոյ։

—ՄԱՏԻԼԻՏ կրեց նոր պատուհաս մը։ Սարսափելի փոթորիկ մը ծագեցաւ մայիս 13ին. բազմաթիւ առուներ փլան. հազարաւոր ծառեր արմատախիլ եղան. մեծ եկեղեցւոյ մը աշտարակին վերին մասը խորտակեցաւ. 50ի չափ մարդիկ վիրատակ ներքեւ մնալով մեռան. 400ի չափ ալ վիրաւորեցան. արուարձանք մանաւանդ շատ վնասուեցան։

ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ ԱՆԿՈՒՄ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Պ. ԿԱՍՏՈՒՆԻ Ինքնօրինութեան Ծրագիրը դատապարտեալ կ'երեւի. եթէ 330 Ազատականներէն 80–90 անձինք հակառակ քուէ տան, Ծրագիրը կը մերժուի, թէեւ 86 Բառնէլենէք ի՛նքպատ քուէ տան։ Եւ, երկիկ Սուրհանգակաւ առնուած նոր ծանօթութեանց նայելով, սոյդ կը համարուի թէ 80–90 Ազատականք հակառակ քուէ պիտի տան։ Լորտ Հարդինկդն և իւր Զափաւոր խմբակ դո՛նէ 40–50 Ազատականներ կը ներկայացնեն։ Պ. Զէմբրլէյն և իւր Արմատական խմբակ եւս դո՛նէ 40–50 Ազատականներ կը ներկայացնեն։ Եւ Լորտ Հարդինկդն, որ իռլանտական Ինքնօրինութեան սկզբունքն իսկ չընդունիր, և Պ. Զէմբրլէյն, որ ինչ ինչ հիմնական պայմաններով պիտի ընդունէր զայն, հիմակ միաբանած են բացարձակ մերժելու Կլատստոնեան Ծրագիրը։ Կը յուսացուէր թէ, երկրորդ ընթերցման պահուն, Պ. Կլատստոն ինչ ինչ զիջումներ պիտի ընէր իւր ազատական ընդդիմադրաց։ Բայց մինչ Պ. Զէմբրլէյն իրրև էական պայման կը պահանջէ որ Իռլանտացի Երեսփոխանք չմիներն Լոնտոնի Խորհրդարանէն, այլ Իռլանտա երեսփոխաններ զրկէ թէ՛ Լոնտոն և թէ՛ Տըպլին, Պ. Կլատստոն կարող չէ եղած բացարձակապէս ընդունելու զայս հիմնական փոփոխում իւր Ծրագրոյ։ Այս պատճառաւ, Պ. Զէմբրլէյն անդառնալի կերպիւ միացած է Ինքնօրինութեան ասոնցմէ ոչ մէկ նաև Ուլսդերի խնդիրն, որոյ վրայ ուս դ. Կլատստոն չկրցաւ նոր բան մը առաջարկել։ Եթէ յԻռլանտա կան չորս միլիոնի մօտ Կաթոլիկներ կելտական ծագմամբ, կան նաեւ միլիոնի մը մօտ Բողոքականք անգլօ-սաքսոն ծագմամբ, որոց մեծագոյն մասը կը բնակի Իռլանտայի չորս նահանգաց ամենէն զարգացեալն մէջ, յՈւլսդէր։ Արդ, Ուլսդերի Անգլօ-Սաքսոնք չեն ընդունիր հպատակիլ իռլանտական Խորհրդարանի մը ի Տըպլին։ Նոյն ցեղային հակակրութեամբ, նոյն աղդային ինքնասիրութեամբ որովք Իռլանտացիք չեն հպատակիր Անդլիացւոց, Ուլսդերի Անգլիացիք և Սկվոտացիք ալ չեն հպատակիր իռլանտական հաստատելի իշխանութեան, և մեծաքանակ զէնքեր կը գնեն՝ ի հարկին զինու զօրութեամբ դիմադրելու համար նորահաստատ իռլանտական կառավարութեան։ Պահպանողականք կը քաջալերեն Ուլսդերցւոց այս ընդդիմութիւն։ Ազատական ընդդիմադիրք Պ. Կլատստոնի՝ Ուլսդերի խնդիրն եւս կը յուզեն, և Պ. Զէմբրլէյն կը պահանջէ որ Ուլսդէր իրեն յատուկ Խորհրդարան ունենայ, մինչ Պ. Բառնէլ, յայտարարելով թէ Ուլսդերի մէջ ալ յոյժ մեծ թուով Իռլանտացիք կան բնակեալ, բնաւ չի հաճիր Ուլսդերի Իռլանտացիներն ըստ առաջնոյն թողուլ ընդ անգլօ-սաքսոն տիրապետութեամբ։ Եւ Պ. Կլատստոն դեռ չի կրնար պարզել եղանակ մը դոհ ընելու Ուլսդերցիներն։

Որովհետեւ Պ. Կլատստոն չկրցաւ հաշտեցնել իրեն հակառակող երկու ազատական խմբակներէն դո՛նէ մին, ամէն հաշիւք կը ցուցնեն թէ «Երկրորդ ընթերցման վիճաբանութիւնք», որք այս միջոցիս տեղի կ'ունենան, պիտի յանգին Մերժմամբ Կլատստոնեան Ծրագրոյն վասն Ինքնօրինութեան Իռլանտայի։

Թէեւ խօսք կայ թէ, այս պարագային մէջ, Պ. Կլատստոն պիտի լուծէ

—)(96)(—

ԹԷՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻՔ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

Դ.

Ի ԽՆԱՄՍ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Որթէնաքի հիւսիսային արեւմտեան անկիւնը շինուած ամրոցիկի մէջ բանտարկուած էին Սիլան Թորոնթալ եւ Քարբէնա, ամենախիստ պահպանութեան տակ, առանց որ եւ է մարդու մ'երես տեսնելու։ Երկուքն ալ յանուանէ կը ճանչէին զիրար, վասն զի սեղանաւորն ուղղակի խառնուած չէր երբեք Սարքանի սիկիլիական գործերուն մէջ։ Այս պատճառաւ բացարձակապէս արգիլուած էր թոյլ տալ որ այն ամրոցիկին մէջ ի միասին գտնուելնուն վրայ ամենադղրդն կասկած մ'իսկ ունենային։ Երկու զատ նկուղներու մէջ դրուած էին, իրարմէ հեռի, եւ միայն օդ առնելու համար գուրս կ'ելնէին զատ բակերու մէջ։ Զանոնք պտղպտոներուն հաւատարմութեան վրայ անկասկած, Տոքթորը կրնար աներկեան լինիլ թէ բնաւ յարաբերութիւն չէր կրնար հաստատուիլ երկու բանտարկելոց միջեւ։ Նմանապէս անխորհրդապահութենէ ալ չէր վախցուեր։ Իրենց բանտարկման տեղւոյն վրայ Սիլան Թորոնթալի եւ Քարբէնայի հարցմանց պատասխան չէր տրուած երբեք, եւ տրուելիք ալ չուներ։ Ուստի ոչ մին եւ ոչ միւսը չէին կրնար բնաւ ենթադրել թէ այն ծածկախորհուրդ Տոքթոր Անթէքիրիթի ձեռքն ընկած էին, զոր սեղանաւորը, քանիցս սեռած լինելով Բարուզայի մէջ, կը ճանչէր։

Սակայն Տոքթորին անդուլ մտահոգութիւնն էր գտնել զԱրքանի եւ ձիրք անցունել, ինչպէս որ ձեռք անցուցած էր ասոր երկու հանմախոհներն։ Այս պատճառաւ, հոկտ. 16ին ատուելով թէ Սիլան Թորոնթալ կարող էր պատասխանել իրեն եղած հարցմանց, որոշեց հարցաքննել զայն։

Բայց նախ խորհրդակցութիւն մ'ընաւ Պեարսի եւ Լուիճիի հետ, որոց վրայ աւելցաւ նաեւ Բէյսքատ, որոյ կարծիքներն ալ արհամարհելի չէին։

Տոքթորն խնացուց անոնց զիւր դիտաւորութիւն։

Լուիճի դիտել տուաւ թէ երբոր Սիլան Թորոնթալ իմանար թէ Սարքանի ո՛ւր լինելը գիտնալ կ'ուզուէր, անշուշտ պիտի կասկածէր թէ իւր հանմախոհը ձեռք անցուելու նպատակաւ էր։

—Լա՛ւ, պատասխանեց Տոքթորը, բայց ի՞նչ անպատեհութիւն կրնայ ունենալ Սիլան Թորոնթալի զայդ գիտնալն, երբոր կը տեսնէ թէ չկրնար պրծանիլ մեր ձեռքէն։

—Կայ, տէ՛ր Տոքթոր, ըսաւ Լուիճի։ Սիլան Թորոնթալ կրնայ մտածել թէ իւր շահը կը պահանջէ որ Սարքանի մնան բերելու բան մը չըսէ։

—Ինչո՞ւ համար։

—Վասն զի ինքնիրեն ազատ բերած կը լինի։

—Կրնամ դիտողութիւն մ'ընել, հարցուց Բէյսքատ, որ քաղաքավարութեամբ փիչ մը հեռի կեցած էր։

—Անշուշտ, սիրելի՛ս, պատասխանեց Տոքթորը։

—Տիո՛րք, ըսաւ Բէյսքատ, այն մտածաւոր պարագաներուն նայելով, որոց մէջ այդ երկու ազնուական պարոնները բռնուեցան իրարմէ, իրարուն ունիմ կարծելու թէ միմեանց հետ ակնածութեամբ վարուելու պատճառ մը չունին այլ եւս։ Պարոն Սիլան Թորոնթալ կարող էր պատասխանել իրեն եղած հարցմանց, որոնց հարցաքննել զայն։

Բայց նախ խորհրդակցութիւն մ'ընաւ Պեարսի եւ Լուիճիի հետ, որոց վրայ աւելցաւ նաեւ Բէյսքատ, որոյ կարծիքներն ալ արհամարհելի չէին։

Տոքթորն խնացուց անոնց զիւր դիտաւորութիւն։

Լուիճի դիտել տուաւ թէ երբոր Սիլան Թորոնթալ իմանար թէ Սարքանի ո՛ւր լինելը գիտնալ կ'ուզուէր, անշուշտ պիտի կասկածէր թէ իւր հանմախոհը ձեռք անցուելու նպատակաւ էր։

—Լա՛ւ, պատասխանեց Տոքթորը, բայց ի՞նչ անպատեհութիւն կրնայ ունենալ Սիլան Թորոնթալի զայդ գիտնալն, երբոր կը տեսնէ թէ չկրնար պրծանիլ մեր ձեռքէն։

—Կայ, տէ՛ր Տոքթոր, ըսաւ Լուիճի։ Սիլան Թորոնթալ կրնայ մտածել թէ իւր շահը կը պահանջէ որ Սարքանի մնան բերելու բան մը չըսէ։

—Պատրաստ եմ ձեր հրամանը կատարելու, տէ՛ր Տոքթոր, պատասխանեց երիտասարդն։

Եւ անմիջապէս ամրոցիին երթալով, Սիլան Թորոնթալի բանտ եղող նկուղը մտաւ։

Վաղուի սեղանաւորը նստած էր նկուղին մէկ անկիւնը, սեղանի մը քով։ Անկողնէն նոր ելեր էր։ Տարակոյս չկար թէ իւր բարոյական վիճակն յոյժ բարւոքած էր։ Իւր մտածութեան նիւթն իւր կործանումը չէր այժմ, ոչ ալ Սարքանի, այլ ամենէն մեծ մտահոգութիւնն էր դիտնալ թէ ո՛ւր եւ ինչո՞ւ համար բանտարկուած էր, և թէ ո՛վ էր այն հզօր անձն և ի՞նչ շահ ունէր, որ զինքը բռներ բանտարկեր էր այսպէս։ Թշուառականը չէր գիտեր ի՞նչ խորհէր։ Անտանդութիւնն եւ երկիւղն մէջ կը տատանէր։

Սիլան Թորոնթալ չպատասխանեց։ Եթէ Սարքանիի ո՛ւր լինելն իմանալ կ'ուզուէր, անշուշտ զայն բռնելու համար էր, ինչպէս որ ինք բռնուած էր։ Արդ ի՞նչ պատճառաւ։ Իրենց անցեալն մէջի միասնութեամբ գործուած իրողութեանցն եւ մասնաւորապէս Թրիէստի դատաքննութեան վերաբերեալ մեքենայութեանցն պատճառաւ։ Բայց այն իրողութիւնք ի՞նչպէս իմացուեր էին, և ո՞վ կրնար չան ունենալ տասն-հինգ տարիէ ի վեր մեռեալ Սանտորֆի կոմսին եւ նոյնպէս երկու բարեկամաց վրէժն առնելու գործին մէջ։ Զայս հարցուց նախ սեղանաւորը մտովին։ Որովհետեւ, ինչ եւ լինէր, իրաւունք ունէր հաստատելու թէ կանոնաւոր դատաստանի մ'ենթարկեալ չէր, որ զինքն ու համախոհը միանգամայն պատժել ապառնար։ Այս բան առաւել մտահոգութիւն կը պատճառէր իրեն։ Ուստի թէ եւ աներկբայ էր որ Սարքանի Թէքիէան փախած էր նաեւ Սիլան Թորոնթալի բանտ եղաւ։ Սիլան Թորոնթալի զարմանքն եւ Ֆրանսիոյ հարցմունքն պատասխան չէր տրուած երբեք, եւ տրուելիք ալ չուներ։ Ուստի ոչ մին եւ ոչ միւսը չէին կրնար բնաւ ենթադրել թէ այն ծածկախորհուրդ Տոքթոր Անթէքիրիթի ձեռքն ընկած էին, զոր սեղանաւորը, քանիցս սեռած լինելով Բարուզայի մէջ, կը ճանչէր։

Սակայն Տոքթորին անդուլ մտահոգութիւնն էր գտնել զԱրքանի եւ ձիրք անցունել, ինչպէս որ ձեռք անցուցած էր ասոր երկու հանմախոհներն։ Այս պատճառաւ, հոկտ. 16ին ատուելով թէ Սիլան Թորոնթալ կարող էր պատասխանել իրեն եղած հարցմանց, որոշեց հարցաքննել զայն։

Բայց նախ խորհրդակցութիւն մ'ընաւ Պեարսի եւ Լուիճիի հետ, որոց վրայ աւելցաւ նաեւ Բէյսքատ, որոյ կարծիքներն ալ արհամարհելի չէին։

Տոքթորն խնացուց անոնց զիւր դիտաւորութիւն։

Լուիճի դիտել տուաւ թէ երբոր Սիլան Թորոնթալ իմանար թէ Սարքանի ո՛ւր լինելը գիտնալ կ'ուզուէր, անշուշտ պիտի կասկածէր թէ իւր հանմախոհը ձեռք անցուելու նպատակաւ էր։

—Լա՛ւ, պատասխանեց Տոքթորը, բայց ի՞նչ անպատեհութիւն կրնայ ունենալ Սիլան Թորոնթալի զայդ գիտնալն, երբոր կը տեսնէ թէ չկրնար պրծանիլ մեր ձեռքէն։

—Կայ, տէ՛ր Տոքթոր, ըսաւ Լուիճի։ Սիլան Թորոնթալ կրնայ մտածել թէ իւր շահը կը պահանջէ որ Սարքանի մնան բերելու բան մը չըսէ։

—Ինչո՞ւ համար։

—Վասն զի ինքնիրեն ազատ բերած կը լինի։

—Կրնամ դիտողութիւն մ'ընել, հարցուց Բէյսքատ, որ քաղաքավարութեամբ փիչ մը հեռի կեցած էր։

—Անշուշտ, սիրելի՛ս, պատասխանեց Տոքթորը։

—Տիո՛րք, ըսաւ Բէյսքատ, այն մտածաւոր պարագաներուն նայելով, որոց մէջ այդ երկու ազնուական պարոնները բռնուեցան իրարմէ, իրարուն ունիմ կարծելու թէ միմեանց հետ ակնածութեամբ վարուելու պատճառ մը չունին այլ եւս։ Պարոն Սիլան Թորոնթալ կարող էր պատասխանել իրեն եղած հարցմանց, որոշեց հարցաքննել զայն։

Բայց նախ խորհրդակցութիւն մ'ընաւ Պեարսի եւ Լուիճիի հետ, որոց վրայ աւելցաւ նաեւ Բէյսքատ, որոյ կարծիքներն ալ արհամարհելի չէին։

Տոքթորն խնացուց անոնց զիւր դիտաւորութիւն։

Լուիճի դիտել տուաւ թէ երբոր Սիլան Թորոնթալ իմանար թէ Սարքանի ո՛ւր լինելը գիտնալ կ'ուզուէր, անշուշտ պիտի կասկածէր թէ իւր հանմախոհը ձեռք անցուելու նպատակաւ էր։

—Լա՛ւ, պատասխանեց Տոքթորը, բայց ի՞նչ անպատեհութիւն կրնայ ունենալ Սիլան Թորոնթալի զայդ գիտնալն, երբոր կը տեսնէ թէ չկրնար պրծանիլ մեր ձեռքէն։

—Կայ, տէ՛ր Տոքթոր, ըսաւ Լուիճի։ Սիլան Թորոնթալ կրնայ մտածել թէ իւր շահը կը պահանջէ որ Սարքանի մնան բերելու բան մը չըսէ։

—Ինչո՞ւ համար։

—Վասն զի ինքնիրեն ազատ բերած կը լինի։

—Կրնամ դիտողութիւն մ'ընել, հարցուց Բէյսքատ, որ քաղաքավարութեամբ փիչ մը հեռի կեցած էր։

—Անշուշտ, սիրելի՛ս, պատասխանեց Տոքթորը։

—Տիո՛րք, ըսաւ Բէյսքատ, այն մտածաւոր պարագաներուն նայելով, որոց մէջ այդ երկու ազնուական պարոնները բռնուեցան իրարմէ, իրարուն ունիմ կարծելու թէ միմեանց հետ ակնածութեամբ վարուելու պատճառ մը չունին այլ եւս։ Պարոն Սիլան Թորոնթալ կարող էր պատասխանել իրեն եղած հարցմանց, որոշեց հարցաքննել զայն։

Բայց նախ խորհրդակցութիւն մ'ընաւ Պեարսի եւ Լուիճիի հետ

որհրդարանն և կոչում պիտի ընէ երկուս, բայց Երեկի Սուլթանդպրաս առաջադ նորադոյն լուրերն աւելի հաւանական կը ցուցնեն թէ Պ. Կլատսթոն հրաժարի. զի Թագուհին, տեսնելով թէ արդի Խորհրդարանով երկրը կառավարելու կարող Նախարարութիւն մը դեռ կրնայ կազմուիլ, չպիտի հաճի եղեր լուծել Խորհրդարանը։ Եթէ Պ. Կլատսթոն նախարարութեան ղեկին յաջողէ, կրնուի, Լորտ Հարթինկդընի նախագահութեամբ ազատական նոր նախարարութիւն մը, որուն Պահպանողականք զօրավիգ պիտի կենին եղեր, լուծելու համար Իռլանդական խնդիրն, և այս նպատակաւ ինչու, իսկ Լորտ Սալիսբրի յանձն պիտի առնու եղեր Արտաքին գործոց Նախարարի պաշտօն վարել Հարթինկդընթան Դահլեճի մը մէջ, այլ դժուարաւորանամբ պիտի լինին եղեր։

Լորտ Հարդինկդընը, Նախարարապետ.
Լորտ Սալիսբրի, Արտաքին գործոց Նախարար.
Պ. Կոշէն, Ելեւմտից Նախարար.
Պ. Զիմբրլիցն, Իռլանդայի Նախարար.
Պ. Դրիվիլիան, Սկովտլոյ Նախարար.
" Սըր Հենրի ճէյմս, Դատական Նախարար. Լայնն։
Թոմսէն Խմբագրապետն ալ, Պ. Գիբլ, պիտի լինի անշուշտ Մեծ-Պաշտպանն այս տարօրինակ Նախարարութեան. քանի որ ինքն էր Կլատսթոնեան Ծրագրոյն դէմ ընդդիմութեան գլխաւոր դառաջինն պարզողն, և քանի որ ինքն էր ազատական համարուած ազգաջին լրագրապետն որ ջատագովեց Բաղատական-պահպանողական դաշնակցութիւնն մի ի տապալում Պ. Կլատսթոնի և ըր նոր Լոնտոնական Ծրագրաց։

Ինչպէս կերևի, դէպքերն ի մեծագոյժ հետաքրքրաշարժ և ծանրակիր երևոյթներ ստանալ կը խոստանան Հայնգլիա։

Հեռագիր մի զոր կը հրատարակենք այսօր, նմանապէս կը զգացնէ. Կասագ անուն ինքնօրինութեան Ծրագրոյն մեծալուտ մերժումն։ Այս տուաջին Ծրագիր երբ մերժուի, երկրորդն (Հողային) ինքնին ջուրը կ'մնայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այս առաւօտ այցելութիւն տուաւ Պոտական Խորհրդոյ Օրէնդրական ճիւղին Նախագահ Վսեմ. Մահմուտ փաշայի։

Մայրաքաղաքիս և արուարձանաց ոչ-մահմետական վարժարանաց ընդհանուր քննիչ Վսեմ. Բօսթանթինիսի փաշա՝ Վսեմ. Շահպազ Կարապետ էֆենտին ընկերակցութեամբ երեկ Ազգ. Պատրիարքարան գալով, տեսակցեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

Բօսթանթինիսի փաշա ապա այցելց Մայր վարժարանն և Կէտիկ փաշայի ազգ. վարժարանն, և ինչ ինչ տեղեկութիւններ հարցուց ուսմանց ծրագրոյն և դասատրոց նկատմամբ։

Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութեան Ընդհանուր ժողովոյ վերջին նստոյն մէջ, որ գումարեցաւ առնուազն Ամն. Տիկին Մարբուհի Նուարանկեանի, ընկերութեան Պատուոյ Անդամ ընտրուեր է Ամն. Տիկին Ս. Ս. Ազարէգեան։

Տիկին Ազարէգեան առաջին Պատուոյ Անդամն է որ կընտրուի Ազգ. Հայուհեաց ընկերութեան կողմէ, որ մեծապէս գնահատած է նորա մատուցած աղամիտի ծառայութիւններն ի նը պատ Ընկերութեան։

Իզմիր, 23 Ապրիլ 1886։ — Կիրակի օրը կարգացուեցաւ Ս. Եկեղեցւոյ մէջ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի անդրանիկ օրհնաձիր կոնդակը։ Ժողովուրդն այնպիսի բուռն եռանդ մը ցոյց տուաւ զայն լսելու, որ երբ կոնդակն ընթերցումն սկսաւ, ներկայ գտնուող բազմութեան մէջ ընդհանուր յարժում մը նշմարուեցաւ յառաջ անցեալս։ Դժբաղդաբար ընթերցող քահանայն չէր կրնար ամեն ինչ լսելի ընել և բարեպաշտ ժողովրդի մը փափաքը լրացնել։ Նոյն օրը Ս. Առաջնորդը եկեղեցի չմնաց։ Այս բացակայութիւնը բաւական մեկնութեանց տեղի տուաւ, մանաւանդ երբ կէս օրէն ետքը լսուեցաւ թէ այցելելոյ է Մամուրեան էֆէնտիի տուն և այլուր։

(Փառք)

Խասգիւղցի Եագօ անուն երիտասարդ մը այս օրերս Ազգ. Պատրիարքարան դիմելով, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ գիրքը դիմելու փափաք յայտնած է։ Գեր. Փոխանորդն երկի Ազգ. Հիւանդանոց դրկեց յիշեալ երիտասարդն, առժամեայ կերպիւ պատսարուելու համար, մինչեւ որ հարկ եղած պաշտօնական գործողութիւնք կատարուին։

ԻԹԱ.

ԴԵՒՍՈՒՀԻ ԹՕԿԼԵՆՈՒՐԿԻ
Թարգմանեաց ի գերմանական
ԳԱԲՐԻԷԼ ԳՐԱՆՍԷՐԵԱՆ

Հրահանգիչ բարոյավէպ մ'է, Պաղատատրեան Ցարարանէն ի լոյս ընծայեալ։ Կը վաճառի բոլոր հայ գրավաճառաց քով և Բերա, Պ Վայսի գրատունը։ Կը գտնուի Նաև Գալաթիա Պ. Վրոյրի Թղթավաճառանոցը։

Գին 5 գրուշ

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ

Մայրաքաղաքս հասած մնասաւոր հեռագիրը կը ծանուցանէն թէ, կրսէ Լէյէտր Հերալտ, Ամէրիքի սամ. գործակատարը մեծապէս կը պատասխանուի այս պահուս հելլենական Դահլեճին կողմէ, որ կ'երևի թէ յոյժ կը ցաւի երկու երկիրներու միջև տեղի ունեցած դէպքերուն վրայ։

Ընդհանրապէս Բ. Դուռը գոհ է օր աւուր Ամէրիքէն ստացած լուրերէն։

Այս առաւօտեան Թարգէթ հեռաւորը կը գրի հելլենական խնդրոյն նկատմամբ։

Թէեւ երէկ զրոյց չըլնցաւ թէ ռուսական դեսպան Պ. Պիւձոֆ Ամէրիքի մինչեւ պիտի ազատի համաձայնութիւն մը դոյացնել ընդ մէջ Յունաստանի եւ մեծ Տէրութեանց, սակայն ըստ մեր մանաւոր տեղեկութեանց, այս խնդրոյն մէջ միջամտութեան տեղի չիկայ, ըստ որում Տէրութիւնք պիտի չարունակեն պաշարման գործը մինչեւ որ պաշտօնապէս իրագործուած տեսնեն իրենց նպատակն։

Ռուսական դեսպանն իւր ընտանիքն առնելու համար Ամէրիքէ վերադարձած է և կիսմանք թէ երկի իրիկուն մեկներ է անոր։

Պաշտօնական ակմբոց ոմանց մէջ զրոյց կայ թէ, կրսէ Օբզիրվէր, Ամէրիքի սամ. դեսպանատան գործակատար Շէմսկոտին պէյ պաշտօնապէս ծանուցած է Բ. Դրան, թէ Յունաստանի արտաքին գործոց Նոր Նախարարը, պարտաւորեալ յեսոյ Պ. Տէլիանիսի քաղաքականութիւնն որ գործէն այս ծայրայեղութեան հասուց, յայտարարեր է նմա թէ Խորհրդարանի դումարումն անմիջապէս յեսոյ պիտի ելնէ արքայական հրամանագիրն որ բանակին ցրումն հրամայէ։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ապրիլ 29 թուական հեռագրով մը Թուրքիոյ բոլոր դատաւորաց պաշտօնապէս ծանուցած է Յունաստանի ծովեզերաց պաշարումն մեծ Տէրութեանց նաւատորմին միջոցաւ։

Ապրիլ 27 մայիսի 9ին, յոգնախուռն բազմութիւն մը որ Պիրէոնէն կուգար դրօշակ ի ձեռին, կանգ առաւ Ամէնրի մեծ հրապարակին վրայ, ուր անոնց միացան մայրաքաղաքին բնակիչներէն շատեր և ցոյց մ'ըրին։ Այս դումարման մէջ պարսաւանաց քուէ տրուեցաւ Պ. Տէլիանիսի նախարարութեան դէմ (որ այդ թուականին չէր հրաժարած տակաւին) անոր դանդաղութեան և ցայն վայր ձեռք առած միջոցներուն համար։ Այս արտայայտութիւն յատուկ դրով մը յանձնուեցաւ առ Պ. Տէլիանիս որ սպէս պատասխանեց։

«Զեր յանձնաժողովն հաղորդեց ինձ Ամէնրի և Պիրէոնի բնակչաց որոշումն։ Այդ գրոյն ընթերցումը մխիթարութիւն պատճառեց ինձ։ Սակայն խաղաղութեան կամ պատերազմի խնդիրը կուսակցական խնդիր մը չէ և չի կրնար կախում ունենալ այն խումբէն որդ պիտն եմ ես, ոչ ալ կրնայ որոշուիլ խորհրդարանական փոքրամասնութեամբ մը կամ մեծամասնութեամբ մը։ այլ միայն ամբողջ ազգին միաձայնութեամբ, ներընչեալ հայրենասիրութեան սուրբ եռանդէն։

«Սովորական ժամանակներ, պատերազմ հրատարակելու համար, երկրին միաձայնութիւնն հարկաւոր է։ Իսկ արդի պարագայից մէջ, առաջի ունենալով այն պայմանները զորս դրած են հենց Տէրութիւնք, նա որ ուզէ բանանձնել կուռոյ պատասխանատուութիւնը, պարտի համոզած լինել թէ ժողովուրդն անդրդուելի կերպիւ որոշած է պատերազմ ընել, և յայտնի՛ամ, նոյն իսկ եթէ նախարարութիւնն այդ կարծիքէն չլինի, անկարող կը լինի դիմադրել ժողովրդական հոսանքին։ այդպիսի նախարարութիւն մը կը խորտակի, եթէ փորձէ դիմադրել, և թագաւորը կը ճանաչէ զայն յոյն ազգին ծափահարութեամբ։ Այդ պայմանաց մէջ, ոչ թէ նախարարները պիտի զլնուին, այլ ամբողջ ազգը դէնք պիտի առնու, գլուխ ունենալով թագաւորն, իւր անժրխտելի իրաւունքները պահանջելու համար։ Եթէ արդի նախարարութիւնն հարկադրուի զէնքնկեցութիւն հրամայել թագաւորը չպիտի տորդարձէ այսպիսի հրամանագիր մը, վասն զի այդպիսի որոշում մը ո՛չ թէ ազգային կերպարանք մը պիտի ունենայ, այլ մեքենայութիւն մը պիտի նկատուի։»

Ֆրանսական կառավարութիւնն Հռոմի Դահլեճէն բացատրութիւն պահանջեր է Մէսաժրի Մարիթիմի թռչող շոգենաւուն խուսական զրահաւորի մը կողմէ բռնուելուն և խուզարկութիւնները կատարուելուն համար։

Աւստրիկ միջազգային նաւատորմին շարժմանց նկատմամբ հասած նորադոյն տեղեկութիւնները։

Լոյսի շոգենաւն որ չորեքշաբթի օրը կրէտէէն կուգար, Բօրօսի մօտ հանդիպեր է անգլիական թէ-դէրէ զրահաւորին որուն կ'ընկերանային չորս ծովամարտիկներ։ Լոյսի շոգենաւն որ Շիրայէն Պիրէոն կ'երթար, հինդշաբթի օրն անդէ երեք զրահաւորներու հանդիպեր է Սիսիլիոյ հրամանդանին մօտ։

Երեք անդէ մարտանաւք Բօրիզ հասած են և երկու աւտրիականք ի վօլոս։

Երկու խուսական մարտանաւք եւ մէկ ծովամարտիկը Անտրոս կղզին հասեր են եւ ապայ մը ցամաք ելնելով շուկային մէջ յայտարարութիւններ փակցուցեր է պաշարման սկսիլը ծանուցանող։

Եւբէայի ծովեզրն հսկող նաւախումբը մինչեւ Արիսթոս կղզին ելեկտրական լուսով կը լուսաւորէ։

Անդէ մարտանաւու մը հրամասարն յայտարարութիւն մը յանձներ է Միլոսի քաղաքապետին, ծանուցանելով պաշարումն և ապահովութիւն տալով թէ խաղաղասիրական հանդամանք մը կը կրէ այն և իւրաքանչիւր նոյն նոյն իսկ յօգուտ Յունաստանի. մի եւ նոյն ժամանակ կը յայտնէ թէ բռնուած բոլոր նաւերը Միլոսի նաւահանգիստը պիտի տարուին։

Էսխիզբրիի Դարբն արտօնութիւն չնորհեր է երեւելի գենեզաց Պ. Բավլտիսի մեծաքանակ գենի զրկել յԱնվերս։

Աբիսթոսի կառավարիչը Վօլօն հեռեւեալ հեռագրով ծանուցած է իւր կառավարութեան, Աւստրիացւոց յիշեալ կղզին ելնելն որոյ նկատմամբ հեռագիրը ծանօթութիւն հաղորդած են։

Պաշարման պատճառաւ սուտ կը գրանուիր։ Աւստրիական նաւատորմիս պաշարից քաղաքը մարտ 12ին և հեռագրական գործիքները փրցուց։ Քաղաքս կը գտնուի հրամասարին արտաքոյ բոլոր թեքեր։ Հայի պարտութիւն կրց։ վիճակիս անատեղի է։

Քաղաքապետ Աբիսթոսի
Տէմէթրէսդես

Յոյն կառավարութիւնն անմիջապէս Ֆրէսնեկի շոգենաւով մը բաւական քանակութեամբ ալիւր դրկեր է։

Վօլոսէն կը ծանուցանեն թէ բանակին պաշարը դրեթէ սպառած լինելով, եթէ ի Ռուսիա յանձնարարեալ ցորեանք չհասնին երկու երեք օրուան մէջ, հելլենական կառավարութիւնն յոյժ շուարած դիրքի մէջ պիտի մնայ, մանաւանդ որ ժողովուրդն ալ պէտք եղած քանակութեամբ ցորեան չունի։

Հելլենական շոգենաւային ընկերութիւնն հրաման ստացեր է ըստ առաջնոյն կատարել իւր կանոնաւոր երթեւեկութիւններն կիկլատ կղզեաց մէջ, որք զերծ են պաշարմէ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ
ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Վեհ. Սուլթանը Նէշանը Իմթիյազի ոսկի և արծաթ չքադրամներն ընծայեց աւստրիական դեսպան Պ. Քալիչէի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Դրէրդ-Բիլիսէի կառավարիչ Հասիպ փաշայի։

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Դօնեայի Տէֆթէրտար Ահմէտ Մուխթար էֆէնտիի։

Եպարքոսական պաշտօնատան հեռագրական Սենեկի անօրէն անուանեցաւ Բ. Դրան Դիւանատան քարտուղարներէն Հապիպ պէյ։

ԱՏԱՆՑՈՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Ինչպէս երկու շաբաթ առաջ համառօտիւ ծանուցինք մայրաքաղաքս հասած հեռագրերէ առնելով, Մէրսին-Ատանայի երկաթուղոյ առաջին ճիւղի բացումն տեղի ունեցեր է ապրիլ 22ի մայիս 5ին։ Կուսակալ Բայիզիտ փաշա նախագահեր է հանդիսին որուն ներկայ ներկայ դատաւոր են կառավարական պաշտօնատարք, Թարսուսի Դատին և Մերսինի, հիւպատոսական մարմինք խմբովին, և քրիստոնեայ հասարակութեանց կրօնական գլուխներէն ոմանք։ Երկաթուղոյ ընկերութիւնը կը ներկայացնէին Պ. Բալինսն՝ գլխաւոր նախագահ, Պ. Բօս Թէյլըր՝ գլխաւոր երկրապահ և Սրը Թոմաս Թանկրէտ՝ շինող ընկերութեան անօրէններն մին։

Երկաթուղոյ գծին մինչեւ 54 դրդիմեդրն աւարտած լինելով (այսինքն Ատանայէն 11 քիլոմեդր) յատուկ կառախումբ մը դրուեցաւ Ատանայի հրաւիրելոց տրամադրութեան ներքեւ և փոխադրեց զանոնք ի Թարսուս դրեթէ մինչոյն ժամուն երբ անդ կը հասնէր Մէրսինի հրաւիրեալները բերող կառախումբն։ Վսեմ. կուսակալը բաղմեցաւ կայարանին մօտ յատկապէս պատրաստեալ տեղ մը, օսմանեան գրօշակներով զարդարուած և ծածկուած ընտիր գորգերով։ Թարսուսի Միւֆթին ազօթք մ'արտասանեց գործոյն յաջողութեան համար և 12 ոչխարք զոհուեցան։ Ց. Կարապետ Ատանան և Մարտին քահանայ մ'ալ հայերէն և արաբերէն ազօթքներ արտասանեցին։

Բայիզիտ փաշայի մէկ բանախօսութենէն յետոյ, կառախումբը մեկնեցաւ ի Մերսին ուր փառաւոր սեղան մը տրուեցաւ իբր 300 հրաւիրելոց, Պ. Պ. Ռուսօ և ընկերութեան կողմէ։ Կուսակալն՝ որ կը նախագահէր սեղանին, առաջին բաժակն առաջարկեց Երկաթուղոյ ընկերութեան անօրէններուն կենաց։ Պ. Պ. Բօս Թէյլըրի և Սրը Թ. Թանկրէտի նկատմամբ քանի մը պատուաբեր գովեստներէ յետոյ, Ն. Վսեմութիւն փափաք յայտնեց որ ընկերութիւնն իւր երկաթուղոյ գծերն երկաթ մինչեւ Տաւրոսի լեռները, յարելով թէ այդ պարագային մէջ տեղական իշխանութիւնք մեծ օժանդակութիւն պիտի ընձեռեն։

Պ. Ժ. Բալինսն պատասխանեց երկար բանախօսութեամբ մը և բաժակ առաջարկեց կուսակալին կենաց։

Սեղանը վերջացաւ «կեցցէ Սուլթանն, կեցցէ Բայիզիտ փաշա, կեցցեն երկաթուղիք» աղաղակներով։ Երեկոյին կառախումբը իրենց տեղերը փոխադրեցին Թարսուսի և Ատանայի հրաւիրեալներն։

Այդ օրն ամբողջ հանդիսական օր մ'էր Մերսին քաղաքին համար և գիշերն ընկերութեան ներկայացուցիչք պարահանդէս մը տուին։

* * *

Սաքմաքալ հեռեւեալ խորհրդածութիւնները կրնէ այս առթիւ։

Մէրսին-Թարսուս-Ատանայի երկաթուղին, Այտընի և Դասապայի երկաթուղիներէն յետոյ, ասիական Թուրքիոյ երրորդ երկաթուղին է որ կը հատատուի Անգլիացւոց նախաձեռնութեամբ։ Նոր գծին երկայնութիւնն է 67 քիլոմեդր, բայց հիմնադրաց հաշուով, օտարին հետ մրցելու վիճակի մէջ կը դնէ 40 քառակուսի մղոն տարածութեամբ արտերը որոց արտադրած ցորեանն հրապարակի վրայ չի պիտի անցնիր, գներուն չափազանցութեան պատճառաւ։ Առանց արտածութեանց և ներածութեանց թիւերու մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, կարելի է դաղափար մը կազմել յիշեալ երկաթուղոյ գծի ապագային վրայ, մտածելով թէ Մերսինի և Ատանայի մէջ տեղ դտնուած դաւառն ցորեանը մինչեւ ցարդ կը ըրցած է շահով վաճառուիլ ի Մարսիլիա թէեւ ուղտերու միջոցաւ փոխադրութիւնը սովորական դնոյն վրայ 20 առ 00 յաւելում մը յառաջ կը բերէր։

Երկաթուղիով փոխադրութեան գինը շատ աւելի աժան լինելով, յայտնի է թէ այլ եւ ուղտերը մէկ կողմ պիտի թողուին և ապագային մէջ պիտի գործածուին երկրին խորերն երկաթուղւոյն բերելու արտադրութիւններ որք երեսի վրայ թողուած են ցարդ։ Ատանայի դաւառն ալ, Այտընի նման, կարաադրէ բանպակ, սուսամ և չամիչ։ Եթէ բացման հանդիսին օրը Բայիզիտ փաշայի կողմէ արտայայտուած փափաքն իրագործուի և երկաթուղին երկարի մինչեւ Քարաման և Այնթապ, ամենայն ապահովութեամբ կարելի է դուշակել թէ յառաջիկայն մէջ Մերսին՝ Իզմիրի հետ մրցելու կարող նաւահանգիստ մը պիտի դառնայ, արտածութեանց տեսակէտով։

Ատանայի կուսակալին բանախօսութիւնն յոյժ լաւ տպաւորութիւն բրած է բացման հանդիսին ներկայ դտնուող անձանց վրայ։ Այդու կը նշմարուի բարդաւաճ ապագայ մը Փոքր-Ասիոյ ժողովրդոց և հետեւաբար օսմ. կառավարութեան համար։ Շնորհիւ երկաթուղւոյն և դիւղական լաւ ուղիներու, Քարամանի բարերը հողերու արտադրութիւնք պիտի կարենան մրցիլ Ամերիկայի և Դանուբի արտադրութեանց հետ։ Արդի գիծը մանաւոր չահեկանութիւն մ'ունի զբօսաշրջիկներու համար որք կրնան այժմ, առանց հոգնութեան, այցելել աշխարհի ամենէն հին քաղաքներէ մին, Թարսուս՝ Ծննդավայր Պօղոս Առաքելոյն։

Մերսին-Ատանայի գիծը կը նկատենք իբր մեծ ձեռնարկութեան մը սկզբնաւորութիւնն։ Այդ գիծ շահաւոր կերպիւ կրնայ երկարիլ ո՛ր եւ է կողմ, բաւական է միայն ընտրել Մերսին՝ քաղաքը Մարսիլիոյ հետ միեւնոյն ուղղ գծի վրայ դտնուելով, և այդ երկու կէտերու միջեւ ուղեւորութիւնը վերծ լինելով այն վտանգներէ զոր կը ենթադրէ Արշակիզադոսի վրայ նաւարկութիւն մը, այդ քաղաքաց առաջինն այժմէն նշանակուած է իբր սկզբնակէտ գծի մը որ, պիտի արտածէ ներքին արտադրութիւններն։ Ընկերութեան երկրապահ Պ. Բօս Թէյլըր իրաւամբ արժանի էր այն գովեստից որք ուղղուեցան իրեն բացման հանդիսին առթիւ վասն զի նորա հաստատամտութեան և երկրին ապագային նկատմամբ ունեցած հաւատքին կը պարտինք Մերսին-Թարսուս-Ատանայի երկաթուղւոյ ընկերութեան հաստատութիւնը։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՐՈՒՄԷԼԻ

Սոֆիայէն կը ծանուցանեն թէ Կաղմական Կանոնագրի վերաբերեալ Ցանձնաժողովոյ դումարման վայրն որոշելու համար Բ. Դրան և Ազգաբանդը իշխանին միջև ի սկզբան ծագած անհամաձայնութիւնն հարթուած լինելով, բան փափաքանաց Իշխանին որոշուեր է որ թուրքօ-պուլկար Ցանձնաժողովն դումարի Փիլիպէի մէջ։

Արեւ. Բումէլիի Կաղմական Կանոնագրի բարեփոխմամբ և քննութեամբ զբաղող յանձնաժողովն երեկ դարձեալ նիստ բրաւ ի Բ. Դուռն, Նախագահութեամբ Նէրքին գործոց Նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշայի։

Կայս. երկրորդ զօրաբանակի Յրդ զօրագունդն որ կը գտնուի ի Մուսթաֆա-փաշա, Հուռտորի Իսմամ գիւղերը պիտի դրկուի, սահմանագլխոց գծման աւարտումն անմիջապէս յեսոյ։

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ, կրսէ Լէյէտր Հերալտ, կառաբեալ յեղաշրջում մի տեղի ունեցած է Ռուսիոյ քաղաքականութեան մէջ հանդէպ Պուլկարիոյ։ Այս յեղաշրջում, որ բոլորովին խաղաղասիրական հանդամանք մի կը կրէ, տեղի ունեցած է ռուս դիւանագիտաց ի Լիվատիա դումարման թըուականին։

Վեհ. Սուլթանն հրամայեաւ, Արեւ. Բումէլիի քաղաքապահ զօրաց Նախկին հրամատար Տրիկալքի փաշա հանդատեան թոշակ պիտի տանայ։

Փիլիպէէն կը գրեն մայիս 2|14 թուով։ Երէկ Կ. Պոլսէն ատ հասան Պ. Պ. Անտրէ և Պէրժէ, անդամք երկաթուղեաց միացման ընկերութեան և այս առաւօտ Թիթար-Բազարճիքի կառախումբով Պէլլովա դնացին ատոնի Սոֆիայի ճամբով Ֆրանսա ուղեւորելու համար։

Օսմ. Պանքայի տեղւոյս տնօրէն Պ. Քրոզիէ փառաւոր ճաշ մը տուաւ յիշեալ տեարց որք այցելելոյ քաղաքն և Հռոտոք լերան տողոտոք դանուող դեղեցիկ գիւղօրայքն։

Մայրաքաղաքիս հոգեւորական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Մարգիսոֆ Սեվաստոպոլէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

Հոգեւոր կիսանայ թէ կայս. կառավարութիւնը մտադիր է ջնջել դատական քննիչներու պաշտօնն։

Փարիզի լրագիրը կը ծանուցանէն թէ Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Նօայլի Մարքիզի արձակուրդն աւարտելու վրայ լինելով, դեսպանն իւր պաշտօնի գլուխը պիտի վերադառնայ ի մնոյ։

Դերմանացի զօրավար Աբէնտէր փաշա որ 36 տարիէ հետէ օսմ. ծառայութեան մէջ կը գտնուի, կայս. հրամանաւ անապան 5000 զրուշ հանդրտեան թոշակ պիտի ստանայ այսուհետեւ եւ արտոնեալ է Դերմանիա երթալ բնակիլ, եթէ ուզէ։

Երէկ ծանուցինք անդլ. երկու նաւուց բաղխումն կալաձի մօտ։ Պ. Պ. Կիլբրիթ և Վալբէր որոց կը պատկանի Անէս-Օ։ չոգենաւն, նամակ մ'ստացած են նաւապետէն որ կը յայտնէ թէ իւր չոգենաւն բաղխած լինելով Ֆէ-ձէյ չոգենաւուն, այս վերջինն ընկղմեր է։ Իսկ Անէս-Օ։ն ծանրապէս վնասուեր է, այնպէս որ մէկ ամսուան կը կարօտի նորոգուելու համար։

Ընկղմեալ չոգենաւն կը պատկանէր Քարտիֆի «Լի Ֆիլտ» ընկերութեան որոյ Կ. Պոլսոյ գործակատարք են Պ. Թոմաս Բուսէլ եւ որդի։ Ֆէ-ձէյ՝ կը կշռեր 1800 տակառաչափ և վերջին անդամ հանքածուելս բերած էր Քարտիֆէն եւ պարապ կերթար ի Կալաձ ուր ցորեան պիտի առնուր։

Ծովային սպայակոյտի հաղարապետներէն Սամի պէյ, որ յատուկ պաշտօնով Ամերիկա կը գտնուի, ի մնոյ մայրաքաղաքս պիտի դայ, նախ և առաջ Լոնտոն հանդիպելով, ուր ներկայ պիտի գտնուի ծովառումբերու փորձերուն։

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ թնդանօթաձիգ և հեծեալ զօրաց գունդներուն վրայ գտնուած մնացիկները վերցուին։

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան աւտրիացի պատուիրակ Պ. ըզ-վիէտենեք մայրաքաղաքս վերադարձաւ Վիէննայէն։

Այս օրերս ձիերաքաղ Դաար-Դիւղի բացերը վիթխարի ձուկ մը բռնած են որ 10 կանգուն երկայնութիւն եւ 4 կանգուն տրամագիծ ունի։ Բերանն երկայնութիւնն է մէկ կանգուն և ունի հարիւր ակռայ. պրչին երկայնութիւնն է երեք քառակուսի կանգուն։ Տասն ամսոյ ունի երկու կողմին վրայ։ Այս ձուկը կը կշռէ 1,300 օկա։ Միայն լեարդը 150 օկա կշռած է։

(Թ. Հաբէբեան)

Վերջնապէս եւ հաստատապէս կը ծանուցուի թէ Մէհմէտ Փէշլիվան մեռած է այն կռուոյն մէջ զոր վերջին անգամ Շիրէի մօտերն ունեցած է ոստիկանաց հետ։

Հռչակաւոր աւազակապետին դիակն անցեալ շաբթու դտնուեր է կիսաւերածը գիւղին մօտ, հին պատի մը տակրան։

Մէհմէտ Փէշլիվանի խումբէն ողջ կը մնան այժմ երեք աւազակք միայն, Պէյլիուլլահ, Մուսթաֆա և Վասիլի։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բեգրասրուրի, 16 մայիս

Ռուսիոյ կայսրն ու կայսրուհին այսօր Սվվասդաբոլ հասան, ուր հանդիսաւոր ընդունելութիւն մ'եղաւ։

Ժ. ոը Ս. Բէրդրոդ կը հերքէ Զինաստանի և Ռուսիոյ միջև դժտութեանց գոյութիւնը։

Հռոմ, 16 մայիս

Հնտալիոյ քանի մը դէպքեր կը պատահին մերձ ի Վենետիկ, Պարի և Պրէնտիզի։

ԿԼԱՏՍԹՈՆԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐՔ

Լոնտոն, 17 մայիս

Պ. Կլատսթոն որոշած է եւս չառնուլ Իռլանդական ինքնօրինութեան ծրագիրն և լուծել Խորհրդարանն եթէ ծրագիրը մերժուի. սակայն նախարարութեան անդամներէն ոմանք կասկած են լուծման, ազատական կուսակցութեան անմիաբանութեան պատճառաւ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԱԶԱԳԱՑ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Մատրիտ, 17 մայիս

Սպանիոյ Թագուհին մանչ զաւակ մը ծնաւ։

Պէրլին, 17 մայիս

Կայսերական հրամանագրաւ, Պիզմարք իշխանին երեց որդի Էէրպէրդ տը Պիզմարք Կոմսը Գերմանիոյ արտաքին գործոց Նախարար անուանեցաւ և Պ. տը Պիզմարք՝ խորհրդական։

Հռոմ, 17 մայիս

Հնտալտը միւնոյն վիճակին մէջ կը գտնուի ի Վենետիկ և Պարի։

ԱԺԱՆՍ ՌԻԻԴԼԻՐ

Պէրլին, 17 մայիս

Վիէննայէն ստացուած տեղեկութիւնք կը բացատրեն աւտրիացի հրամատարին գործողութիւնն Սբիսթոս կղզոյն մէջ սա իրողութեամբ թէ աւտրիական մարտանաւուց չարժումներն հեռագրաւ ծանուցած էին Նէկրոբոնդէ կղզին, այսու դիւրութիւն տալով հելլեն նաւուց դուրս ելնել կղզիէն։

Կը հաստատեն թէ Հելլենական խորհրդարանին նոր նստաշրջանը պիտի բացուի յառաջիկայ յունիս 3ին։

ՊՐԱՄԱԳԱՑԾ

ՊԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 6 մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԱՔԵԼՈՅ
Օսմանեան Քօնսուլիտ

		Դահեկան
Երեկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սեպ		16 30
Գիշերային գոցուածքն վերջը	»	16 29
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուածքս	»	16 29
Բարձրագոյն գին	»	16 29
Նուազագոյն »		16 29
Կէս օրին	»	16 29
Փոխառութիւն 1858)	A. Սեպ	24 30
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	B. » » »	16 05
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	C. » Օ. »	16 29
» 1873)		

Ինիֆիէ Եգիպտական

Երեկ իրիկուն գոցուածքս	77 5
Այս առաւօտ բացուածքս Գ. Կ.	77 10
Կէս օրին	77 10

ԲԱՆԿԵՏՈՒՄՈՒԹ

Օսմէրէ ֆէներալ	Անգլ. Լ.	3 18
Քրեսի ֆէներալ	Օսմ. »	6 3
Պանք տը Գոնս	» »	4 30
Ոսմ. Շանտ է վալէօր...	» »	3 20
Թրամուէյ	» »	290
Բաւէրիի երկաթուղի	Ֆր.	38 62 1/2
Օդիկիսիոն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բանգեթուղի Լաւրիօնի	»	61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՈՐՍԱ

Լոնտոն, 17 Մայիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսոլիտ	101 7/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուածքս	14 15/16
» » » գոցուածքս	15
» » » Ա.	24 3/4
» » » Բ.	15 7/8
» » » Գ.	15
Թօսման 1871	71 1/4
Փոխառութիւն 1877	84 1/4
Պանք Օթօման	11
Ռուսական փոխառ. 1873	99 7/8
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիէ)	69 1/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	93 7/8
Տպրա Պանիէ	69 1/4
Ֆօնսնիէ (փոխառ. Բօշիլա)	95
Հունգարական զարտուղութիւն 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —
Վիէննա, 17 Մայիս, ժամ 4 երեկոյ	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127 15
Օսմանեան երկաթուղի	19
Բարիզ, 17 Մայիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	109 20
» » 3 0/0	82 65
Օսմանեան քօնսոլիտ Սերի Դ. բացուածքս	15 15
» » » գոցուածքս	15 15
» » Սերի Բ.	15 80
» » Գ.	15
Օսմանեան երկաթուղի	37
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	528 75
Քրեսի Լիոնէ	— —
» Ֆոնսիէ	1368 75
Բաժնեսամն Լիոնի	1212 50
Սուէզի ջրանցք	2122 50
Ռուսական 5 0/0 1877ի	103
Իտալական Ռանթ	98 97 1/2
Եգիպտական միացեալ	349 37 1/2
Ղազախական (արտաքին)	57 7/8
Բրօրիթէ Թիւրք	367 50
5 0/0 Չիլիական	289 37 1/2

ԳԻՏԱԿԱՆ

Գէորգ էֆ. Ալանեանի Բնագիտութիւնը.— Գէորգ էֆ. Թորգոմեանի Ֆիլիսոփայութիւնը.— Պ. Պէռթլէյի Նոր Գիտական Փիլիսոփայութիւնը.— Եօթն Թիւր.— Մոլորակք և մեռագք.— Ըստ Պարսկաց հոգիներու սնդուքը.— Բժիշկներու դժուար կացութիւնը.— Ողջ Թաղուիլ։

Զեմ դիտեր որչափ ատենէ ի վեր գրասեղանիս վրայ կը կենայ գիրք մը որուն վրայ գրել անհրաժեշտ կը համարիմ եւ զոր շարունակ նիւթոցս ցանկէն դուրս կը թողուի իբր ընտիր կերակուր մը որ ճաշին վերջին կը պահուի։ Բայց ասաղ, ամեն անգամ տամուքսը կը յայտնայ, յօդուածս կը գտնէ իւր սահմանները եւ դուրս կը մնայ գեղեցիկ պատառը։ Լաւագոյնը լաւին թշնամի է կ'ըսեն։ Ահա օրինակ մ'ալ այս ճըշմարտութեան, զոր Պ. Մ. Զերպի հետ յիշեցինք անցեալ օր Կեդրոնական վարժարանի բացման վրայ խորհրդակցելով։

Խօսքս Ալանեան Գէորգ էֆէնտիի Բնագիտութեան դասագրքին վրայ է։ Այս գիրքն 1883 ին լոյս տեսած է, ըսել է Աբեւելեան առաջ. սակայն որչափ ուշ ըլլայ դարձեալ կանուխ է ընտիր գործքերու համար գրելն, նա մանաւանդ երբ գրեթէ վստահ եմ թէ բաղմաթիւ են անոնք որք եւ ոչ իսկ լսած են այս դասագրքին գոյութիւնը։

Գէորգ էֆէնտի Ալանեան, այն հաղուագիւտ անձնաւորութիւններէն է որ հիմնուոր կերպով ուսում առնելէ վերջ, Պոլսոյ համար ամեն դիտուն անձանց կարգն անցնելէ վերջ, կը պահեն պարզութեան եւ համեստութեան շուքն։ Բարեմասնութիւն են ասոնք մեզ համար, թէպէտ այլուր պարտականութիւն են, ինչու որ սովորաբար մի քանի տարի յեւրոպա անցուցողներ, տարդ կամ անտարդ վերադարձի տէր երիտասարդներ դիտեմ որք զմեզ չյանձնել կ'ուզեն փայլուն խօսքերով։ Սակայն բարեբաղդաբար Ալանեան էֆէնտի եւ իւր նման մի քանիներ բաղդատութեան եզերք կը կազմեն որոնցմով կրնանք վարժիլ իրաւ ուսեալն սուտ ուսեալէն զատանելու։

Այս Բնագիտութեան դասագիրքն, երեք հարիւրվ աւելի երեսէ բաղկացեալ, բազմաթիւ պատկերներով և բնագիտական օրինաց ամեն մասերու վրայ տեղեկութիւններով լի է։ Դասագրքին մի գլխաւոր յատկութիւնն է այս։ Մարդութեան, Հեղանիւթոյ, Ջայնի և Ջերմութեան գլուխներուն մէջ անիմիտեալ են գրեթէ այն ամեն դասական փորձերն ու օրէնքները որք սովորաբար նախնական եւ քիչ մը աւելի բարձր կրթութեան մէջ կը պահանջուին։ Լոյսի մասն լաւ յաջողած է եւ երկրաչափական բացատրութիւններն ըստ կարելւոյն պարզուած։ Իսկ գալով երկեկտրականութեան մասին, դասագրքին ամենէն աւելի յարգի և գնահատելի մասն է այս, ինչու որ ուսանող աշակերտն այնպիսի բաներ պիտի գտնէ հոն որք բնաւ չկան ուրիշ դասագրքերու մէջ։ Կայուն Եղեկտրականութիւնն ոչ այնչափ, սակայն Եղեկտրա-Մագնիսականութիւնը, որոյ արդասիք են Թելեֆոնը, Միքրոֆոնը և այլն. նոր բաներ կը պարունակէ։

Ոչ նուազ գնահատելի յատկութիւն մ'ևս հեղինակին շարադրութեան ոճը։ Բացորոշ, յստակ և ճիշդ, տեսակ երեք ածականներ զոր կը փափաքէի շատ մը հեղինակներու համար ըսել։ Ոչ ոք կարող է գտնել այս գրքին մէջ պարբերութիւն մը որ երկդիմի նշանակութիւն ունենայ և կամ մեկնութեան կարօտի։ Եւ ինչպէս ուրիշ անգամներ ըսի, վերջին կ'ըսեմ թէ հայերէնի մէջ գիտական գրութիւն մը գրելն շատ աւելի դժուար է քան օտար լեզուի մը մէջ, նոյն իսկ հայու մը համար։ Գիտեմ որ Ալանեան էֆէնտի ինձ համակարծիք է, ինչու որ կը յիշեմ այն օրերը երբ Միացեալ Ընկերութեանց մէջ իրեն պաշտօնակից ըլլալու բարեբաղդութիւն ունենալով, շատ անգամ դրպանէն կը հանէր այս դասագրքին ձեռագրերը եւ մեզ կը կարդար տաս տաս տաս մի քանի երես։ Այն ատեն ինչ որ իրեն կ'ըսէի նոյնը կը դրեմ այժմ. ազնիւ բարեկամի մը համար դպացումներս չեմ վախնար որ կողմնակալութիւն համարուին երբ այդ բարեկամն է Ալանեան էֆէնտի, որոյ մասին ոչ ոք կրնայ տարբեր կարծիք ունենալ։

Արդէն անկողմնակալութիւն ցոյց տալու համար մի քանի դիտողութիւններ պիտի ընեմ։ Հաւանօրէն երեք տարիէ ի վեր գրքին տպագրութիւնը դրեթէ սպառած պէտք է ըլլայ, հետեւաբար պիտի խնդրեմ որ հեղինակը երկրորդ տպագրութիւն ի լոյս ածէ, դասագրքին վրայ մի քանի փոփոխութիւններով։ Ասոնց առաջինն է աւելի ընդարձակել, մինչեւ իսկ կրկնել, երկար խօսիլ փորձերու վրայ և նորանոր դիտերը ներմուծել։

Ոչ նուազ կը փափաքիմ քիչ մը աւելի չափագիտութիւն տեսնել անդ։ Տեսականը գործնականին հետ խառնելով շատ աւելի կը դիւրանան երեւոյթից բացատրութիւնները։ Հանրահաշուոյ մինչեւ երկրորդ աստիճանը, երկրաչափութիւնը մինչեւ գծագրականը (որով լուսոյ վեց հայելիներով շատ գեղեցիկ խաղեր և խնդիրներ կ'ըլլան), մինչեւ իսկ քիչ մը եռանկիւնաչափութիւն դէշ չըլլար։ Եւ այս ամենը տալէ վերջ ընտիր խնդրոց հաւաքածոյ մը կրնայ պատուական ամփոփումն մը կազմել։

Այս հիման վրայ նորատիպ դասագիրքն չէ թէ միայն ազգային վարժարանաց մէջ օգտակար կ'ըլլայ, այն նաեւ նոյն իսկ առաջին տպագրութիւն ունեցողներուն ալ հարկ անհրաժեշտ կ'ըլլայ ունենալ։

Այժմ որ խօսեցայ, խիղճս հանդարտ կ'անցնիմ ուրիշ նիւթի, իբր մարդ մը որ պարտականութիւնը կատարած է։

* *

Լսեցի՞ք արդեօք նոր գրքի մը հրատարակութեան լուրն, գիրք որոյ անունն է Ֆիլոսոֆայ Զեմ հարցներ թէ տեսա՞ք, այլ լսեցի՞ք կ'ըսեմ, ինչու որ այդ գիրքը հաւանօրէն չտեսաք և չպիտի տեսնէք, քանի որ տաճկերէն լեզուաւ է։ Տասնկերէն լեզուաւ այժմ շատ մը գիտական գործեր եւ դասագրքեր կը հրատարակուին, կայսերական վարժարանաց մէջ դասախօսութեանց վերաբերեալ, և այդ դասագրքերն թուով և տեսակով լաւագոյն են քան մերիններն, և մասամբ հայ հեղինակաց կը վերաբերին։ Այդ գրեանց վրայ խօսելու սովորութիւն չունիմ, սակայն այս անգամ բացառութիւն պիտի ընեմ, ըսելու բացարձակապէս կողմնակալութիւն պիտի ընեմ Թիլորքէրա անուն գրքին համար ինչու որ անոր հեղինակը Գէորգ էֆէնտի Թորգոմեան ինձմէ կողմնակալութիւն միայն յուսալու ամեն իրաւունքներն ունի։

Գէորգ էֆէնտի Թորգոմեան այն հազուագիւտ երիտասարդներէն է որոց դրամագլուխն է աշխատութիւն եւ միակ աշխատութիւն։ Կայսերական Միւրիէէ վարժարանին մէջ սկսած, ուր զինքն ճանչցայ, նա փայլը քննութիւն մը անցուցանելով, այնքան փայլուն որոյ փայլը քիչ մ'ալ մեր վրայ ցոլացաւ, խումբ մը ընտրեալ աշակերտաց հետ Ֆրանսա ղրկուեցաւ երկրագործութիւն ուսանելու եւ որոշեալ ժամանակին մէջ շրջանն աւարտելով վերադարձաւ ի Պոլիս ու Կայսերական Ագարակաց արհեստագէտ տնօրէն անուանեցաւ, պաշտօն զոր կը վարէ մի քանի տարիներէ ի վեր։ Ի Մօնբէլիէ գտնուած ատեն նա սկսած էր ցոյց տալ փայլուն ապագայի մը նախանշաններն։ Տակաւին աշակերտ օրին մէկը բանախօսութիւն մը կ'ընէր Ֆէ-էնի վրայ, որ գինին կեղծելու համար կը գործածուի. բանախօսութիւնն ապա տպագրեցաւ եւ Լա Թէ-ուէ զայն արտատպեց։ Մօնբէլիէի մէջ մասնագիտական հիւղի մը վրայ ատենաբանութիւն ընելն կարծեմ քիչ մը աւելի դժուար է տան Միլլոզոսի սրահին մէջ խօսելէն եւ սակայն գոհունակութիւնս պակուեցաւ երիտասարդ երկրագործը, ինչպէս այժմ Վսեմ. Ցակոբ փաշա կը վարձարէ իւր բարձր պաշտպանութեամբը եւ իւր ծախքը ապագրել կուտայ Ֆիլոքսէրա գիրքը։

Արդարեւ այս գիրքը կրնայ ծառայութիւններ մատուցնել առանց սակայն նորութիւններ պարունակելու։ Ֆիլոքսէրային կենսագրութեամբը կ'սկսի, նորա բարքը վարքը եւ սովորութիւնները կը բացատրէ, եւ ընտիր թուղթի վրայ ընտիր պատկերներ հեղինակին օգնութեան կը հասնին ինչպես այս առաջին գլխոյն մէջ նմանապէս գործին սկիզբն մինչեւ վերջը։ Յաջորդ գլուխներն անմիջապէս կ'անցնին Ֆիլոքսէրային դէմ մարտնչելու եղանակներուն, որոնք զանազան տեսակ են, թէպէտ լաւագոյն կ'ըլլար որ մէկ միջոց մը գտնուէր եւ վերջնական ըլլար, ինչու որ ցարդ տեսնուածներէն եւ ոչ մին վճռական ազդեցութիւն ունի։

Յաջորդ գլուխներ եւ երկրագործական շատ մը բացատրութիւններ, ընտիր ոճով եւ խնամեալ բառերով կը յարթեն նիւթին չորութեան, սակայն շատ անգամներ, չըսեմ ամեն անգամ, հեղինակը կ'ստիպուի տաճկերէն բառին քով Ֆրանսերէնն դրել՝ տարբերագիտական նիւթոց և կամ իւր սուեստին վերաբերեալ բառերու ճիշդ իմաստը ցոյց տալու համար։

Ինչ որ է, ընտիր աշխատութիւն մ'է այս օտարին յարելի որ պատիւ կը բերէ հեղինակին, և իւր բարեկամները կը հրճուեցնէ։ Գալով ինձ՝ Թորգոմեան էֆէնտիի և իւր նման մի քանի ազնիւ երիտասարդաց խումբի մը բարեկամութիւնն Կայսերական վարժարանին մէջ դասախօսութեանս լաւագոյն եւ քաղցրագոյն յիշատակը պիտի ըլլայ։

* *

Պատեալով Պ. Պէռթլէյի, Ֆրանսայի երեւելի տարբագէտին նոր գործոյն որոյ անունն է Գիտական Փիլիսոփայութիւն, և զոր տակաւին չեմ ստացած, Աստեղագիտական ամսաթերթին մէջ նորա մի յօդուածը կը տեսնեմ որ կը վերաբերի մեռաղներու և մոլորակաց վրայ միջոգ ապեան և անդրմիջոցապեան գաղափարներու։

Հին ժամանակներ մարդիկ տիեզերաց մէջ տեսնուած նիւթերուն վրայ սկսեր են բնութիւնը ճանչնալ, և ի՞նչ են տեսեր։ երկինք ու դեռին։ Երկինքէ վրայ աստղեր, երկրի վրայ հանքեր ու մեռաղներ եւ կենդանիք ու բոյսեր։ Կենդանեաց և բոյսերու, այսինքն կեանք ունեցող էակաց ու անկենդան նիւթերու մէջ զանազանութիւններն դիւրին է նշմարել, և բնական բաժանում մը շուտով կը դտնուի։ Սակայն հանքերու եւ աստեղաց վրայ մանաւորելով, մարդկային միտքը մտեր է այն ծուռ եւ սխալ, մշտապատ և անմեկնելի դաղափարաց լաբիւրինթոսին մէջ ուստի ելնելու համար դարերու կարօտեցաւ։ Աստեղագիտութիւնը Աստեղահմայութիւն է եղած և Ալքիմիան Տարբագիտութեան տեղը կը բռնէր։ Չէ թէ միայն երկնային մարմնոց շարժման վրայ չկային ճիշդ տեղեկութիւններ, այլ նաև աստեղաց եւ մոլորակաց այնպիսի զօրութիւններ, այնպիսի յարաբերութիւններ կ'ենթադրէին երկրային մարմնոց և անձից հետ, որք ամեն կերպիւ գոհութիւն կը պատճառէին միայն թէ մեկնելն անկարելի էր։

Նոյն բանը Ալքիմիի համար կ'ըսենք։ Ոսկի չնենել, մետաղներէն ոսկի հանել, այս էր ամենն աշխատաւորաց փափաքն և նպատակն։ Փիլիսոփայական քարը ի զուր կը փնտռէին. բայց կը սխալիմ, փիլիսոփայական քարը գտան, քանի որ զայն փնտռելով փնտռելով հշմարիտ գիտութիւնը ծնունդ առաւ եւ 19դ. դարուն մէջ ծագեցաւ պարզ և յստակ եւ փայլուն եւ ճաճանչագեղ, ինչպէս արեգակն կը ծագի մութ ու ամպոտ գիշերուան վերջ տալով։

Պ. Պէռթլէօ գտած է թէ, ամենէն հին ժամանակներն անգամ մետաղներու և երկնային մոլորակաց մէջ առնչութիւն մը հաստատուած կ'ենթադրուէր։ Եւ այս ենթադրութիւնը տեղական չէր, այսինքն լոկ ցուցնաց կամ Արաբաց չէր վերաբերեր, այլ զըրեթէ ամեն ազգերու որ քիչ շատ փայլեռնոմենէ ազատած էին։ Պարսից, ասիական ժողովրդոց (թերեւս Հայոց մէջ ալ այս մասին կան գրուածներ, Պ. Պէռթլէօի թող հաղորդեն գիտցողներն) մէջ, թէպէտ տարբեր բայց վերջապէս կը գտնուին սկզբամբ նոյն կարծիքներ։

Հին տեսնը երկինքը լաւ դիտելով տեսած էին թէ աստղերն անշարժ են և եթէ կան շարժուն մարմիններ ասոնք թուով եօթը են, Արեգակ, Լուսին, Փայլածու, Ամոսեակ, Հրատ, Արամազդ եւ Երեւակ։ Ինչպէս որ կ'երեւայ Արեգակը և Լուսինը պարզ մոլորակի տեղ կը դասուէին և այս դիպուածական եօթը թիւն մեծ դեր խաղաց։ Եթէ փոքր դիտակ մ'ունենային, մեր նախահարց գիտութիւնը բոլորովին տարբեր ձեւ մը պիտի առնուր։

Եօթն թիւն շատ սուրբ էր իրենց համար, որովհետեւ երկնային մոլորակները եօթն կը համարէին, նոյնպէս շաբթուան աւուրց թիւն ալ եօթն էր, ծանօթ մեռաղներու թիւն ալ եօթն, գոյներն ալ եօթն, երաժշտական ձայներն ալ եօթն (!)։

Ինչպէս որ ըսի այս դիպուածական զուգադիպութիւնէն և կամ եօթնադիպութենէն փութացին շատ մը հետեւութիւններ հանել։ Շաբաթուան մէն մի օրն մի մոլորակի սահմանուեցաւ և այս նախապաշարումն այնքան զօրաւոր էր որ Ֆիրանսերէն լեզուով շաբթու աւուրց անուններն տակաւին այդ հիման վրայ չնուուած են, մինչդեռ հայերէնները աւելի լուսաւորեալ մարդոց գործ ըլլալ կը թուին։ Գոյներու եօթն ըլլալն ալ դիպուածական է և նեւտոնի կողմէ վաւերացեալ ըլլալուն համար վերջնապէս ընդունուած է։

Գալով մեռաղաց և մոլորակաց առնչութեան, մինչեւ Բաբելացւոց երթալ պէտք է այս գաղափարին ծագումն գտնելու համար։ Արեգակն ոսկւոյ կը համապատասխանէ, Լուսինն արծաթի, փայլուն Երեւակն կապարի, լուսափայլն Արամազդ ելեկտրոմին(?), բոցափայլն Հրատ երկաթին, լուսակիրն Աբուսեակ պղնձի, շողշողուն Փայլածուն անագին։

Ընդհանուր կերպիւ, Ազեքսանդրիա քաղաքին գիտութեան կեդրոնատեղի ըլլալու ժամանակն այս դաղափարները դլխաւորապէս հաստատութիւն դտած էին։ Եւ մինչեւ անդամ կ'սկսին քիչ քիչ հանդուցմ դոյացնել քրիստոնեական մեկնութեանց վրայ։ Փայլուն և դեղին գոյնը միթէ ոսկին չը՞յիշեցներ։ Լուսնի սպիտակ և մեղմիկ լոյսը միթէ յաւէտ արծաթագոյն չպիտի՞ նկատուի։ Հրատի կարմրագոյն փայլը միթէ երկաթի գաղափար չը՞տար որ արիւն կը հոսեցնէ։ Աբուսեակի երեկոյեան և առաւօտեան գեղափայլ ստաղին կապուտագեղ ճաճանչը միթէ պղնձի ալերու բաղադրութիւնները չը՞յիշեցներ, և պղինձն որ Կիպրոսէն կ'եկնէ, նոյն կղզւոյն աստուածուհւոյն կը վերաբերի, աստուածուհի որ նոյն ինքն Աբուսեակն է մի տարբեր անուամբ։ Եւ կապարին ըստիսակաթուխ գոյնը Երեւակին կը նմանի, որ բաց ասած կապարի նման յատիրոնթայ է։

Հին Քաղդէացւոց յայտնի Սաբէացիք եօթն մոլորակները կը պաշտէին իբր եօթն աստուածներու։ Օրը իրենց մասնաւոր տաճարներն ունէին եւ տաճարին մէջ մասնաւոր կուռքն իրենց ձօնեալ մեռաղով։ Արեգական ոսկիէ արձան ունէր, Լուսինն արծաթէ արձան, Հրատն երկաթէ, Աբուսեակն պղնձէ, Արամազդն անագէ, Երեւակն կապարէ։ Գալով Փայլածուին, ասոր արձանն բոլոր մետաղներու խառնուրդ մ'էր, որոյ պարպին մէջ մեծ քանակութեամբ սնդիկ էր լցուած։ (Սնդիկին գոլորշիներ կ'ընեն Ֆրանսերէն և Փայլածուն ալ նոյն անունն ունի։)

«Արարական վէպեր են ասոնք, կ'ըսէ Պէռթլէօ, որք մետաղաց եւ սնդիկին վրայ ալքիմիստներու տեսութիւնները կը յիշեցնեն, սնդիկին նկատելով իբր մետաղներու նախնական նիւթ։»

Պարսկական երեւակայութիւնը նմանապէս մեծ մը դատած էր մետաղներն ու մոլորակներն յարաբերութեան մէջ դնելու։ Երբ մարդ մը մեռնի, հոգին երկնից մէջ ճամբորդելով ատեղաց շարքին մէջէն եօթն կարգ շրջանները կ'անցնի։ Սանդուխ մը կ'երեւակայէին որ ունի եօթն բարձր դուռներ եւ ութերորդ մը ի գագաթն։

Առաջին դուռն կապարեայ է։ Երեւակին կը վերաբերի, այս երկնաշրջիկ մարմնոյն ծանր շարժումներն կապարին ծանրութեան նմանցնելով։

Երկրորդ դուռն անագեայ է։ Աբուսեակին կը վերաբերի, որուն լոյսն այդ մետաղին մեղմութիւնն կը յիշեցնէ։

Երրորդ դուռն անագախառն պղնձէ է, Արամազդայ վերաբերեալ, մետաղին կարծրութեան համար։

Չորրորդ դուռն երկաթեայ է և Հերմեսի (Փայլածուի) կը վերաբերի, ինչու որ այս մետաղն վաճառականութեան օգտակար է և ամեն տեսակ աշխատութեան կը ծառայէ։

Վեցերորդ դուռն արծաթեայ է եւ կը վերաբերի Լուսնի, եւ եօթներորդն ոսկի է Արեգակին նուիրեալ, այս երկու մետաղ գոյներն նշանակեալ աստեղաց գոյներուն նմանելուն համար։

Ահա այս խելքով, այս կերպ մտածելով էր որ մեր նախնիք գիտութեամբ կ'զբաղէին։ Բնականաբար անօգուտ է մեզ համար երթալ եւ հնութեանց մէջ այս կերպ սխալ դատողութիւններ փնտռել, սակայն մեծ ծառայութիւն մ'է այս Պ. Պէռթլէի ըրածն, ինչու որ գիտութեան ինչ կերպով յառաջդիմելն կրնայ մեզ բացատրել մարդկային մտաւորական զարդացման եղանակը եւ ասիկա եթէ չլուսաբաներ ներկայ գիտութեան մութ կէտերն, սակայն փիլիսոփայի մը համար յոյժ կարեւոր է, ինչու որ այսպիսով կրնայ հասկցուիլ թէ ինչ կերպով կը զարգանայ խելքը, մտածելու եւ արամաբանելու զօրութիւնը մարդկային ազգին, որոյ մտնկութեան դարերն հաղիւ ծանօթ են մեզ։

* *

Բժիշկները կը սիրեմ։

Բժիշկները կը սիրեմ շատ մը պատճառներով եւ ի մէջ այլոց սա գլխաւոր պատճառն համար թէ յիրաւի կամ յանիրաւի միշտ կը բամբասուին, միշտ արհեստին թերութիւնները իրենց թերութեանց հետ կը

(!) Դիպուածն կը բերէ որ այս աւուր Աբէ-Եզիի թիւն ալ 700 ըլլայ և մաղ մնայ որ անսաթիւն ալ 7 ըլլայ։

(?) Եղեկտրոմն արծաթի եւ ոսկւոյ յարաբերդ մ'է։

(!) Արդէն ինչպէս խոստովանայիր, նմանապէս բժիշկն օրէնքի առջեւ յանցաւոր է եթէ ուրիշին հիւանդութիւնը ինձ կամ քեզ պատմէ։

զակում է ուրախացած. «Օհանէս-ջան, օրտեղ էիր այսքան ժամանակ»։ Պարսիկը սկզբում զարմանում, յետոյ բարկանում է իրեն անծանօթ երեխայի վրայ։ Երեխան փաղում է տուն և յայտնում եղել տիթիւնը։ Դալիս է մեծ եղբայրը ցաւութիւնը ու գրկելով երիտասարդին, մեղադրում է ասելով «օխտաբ տարի մեր աչքը ճամփի ա»։ Դանուածը հայերէն գիտէր խօսել։ Նա բացատրում է, որ ինքը պարսիկ է և ոչ թէ հայ,—երբ իմանում է թէ ինչ են ուզում իրանից։ Դրան հետեւում է այն, որ կռիւ է սկսվում։ Պարսիկները կարծելով, որ երիտասարդին ուժով ուզում են հայացնել, յուզվում են։ Միջամտում է ոստիկանութիւնը։ Տեսնողները ասում էին, որ ճիշդ Յովհաննէսն է, կարծես մի «խնձոր լիներ կէս արած»։ Ոստիկանատանը եղած ժամանակը գալիս է Յովհաննէսի մայրը։ Ամէնքը տեղ են տալիս, որ իմանան թէ արդեօք ճանաչո՞ւմ է։ Պառաւ մայրը ընկնում է պարսիկ երիտասարդի վրա, համբուրում, գրկում, և ապա լոց լինելով ասում է, «օխտը տարի ա ոչ կերածս ա կերած, ոչ խմածս, էն ա մին զարար աչքս ճամբին էր»։ Ոստիկանապետը հարցնում է մօրից թէ արդեօք մի նշան ունի՞ իր որդու վրա։ Մայրը պատասխանում է որ բթամատը այրված է, իսկ ոտն էլ չունն է կծել։ Իսկոյն նայում և տեսնում են որ մօր ասածները ճիշդ են։ Այդ ժամանակ միայն պարսիկները հանգարտում են։ Գանվածից պահանջում են անցագիր. նա ասում է որ կորցրել է։ Քիչ քիչ ամենքն համոզվում են որ իրաւի դա Յովհաննէսն է։ Պարսիկը պնդում էր որ իր մատն այրուել է այն ժամանակ, երբ ինքը հայթայթս էր, և իր տոը չան կծած չէ, այլ այդ վերքը կարմիր քամու հետեւանքն է։ Սակայն խորամանկ պարսիկը վերջումը ասում է. «եթէ ուզում էք, շատ լաւ, համաձայն եմ, ես մի խեղճ մարդ եմ, ոմի չունիմ որ պատրաստ հացը ուտէ և ուրախանայ»։ Վերջապէս գտնվածին տանում են տուն։ Հայերի մէջ մնացած լինելով, կեղծ Յովհաննէսը սովոր էր գինի էլ խմել և խոզի միս էլ ուտել։ Յովհաննէսի ծնողքը ինքնոյ-ք են կաղմում և ուրախանում իրանց որդու գտնուելու պատճառով։ Մայրն աղջիկ է փնտռում իր գտած Յովհաննէսին պատկելու համար։ Խնդիրք են տալիս հոգեւոր կառավարութեանը, որ նրան նորից մկրտեն, բայց հոգեւոր կառավարութիւնը մերժում է, ասելով որ «մեր եկեղեցին կրկնամկրտութիւն չէ ընդունում»։ Կեղծ Յովհաննէսը սոսկալի սիրտ եկեղեցի գնալ, մինչեւ անդամ հաղորդվեցաւ։ Մի քանի ամսից յետոյ ծնողքը նրան ուղարկեցին կըրկին Թիֆլիզ, որ իր դարբնագործութիւնը կատարելագործէ և նորից վերադառնայ և ամուսնանայ։ Վարպետը տեսնում է, որ սա թէև նման է Յովհաննէսին, բայց արհեստը բոլորովին չը գիտէ։ Մի քանի ժամանակից յետոյ գալիս է պարսկի փոքր եղբայրը և միշտ լաց լինելով կրկնում էր, «ինչո՞ւ հայ ես դառնում, քեզ կը սպաննեն պարսիկները»։ Տեսնող Շուլավէրցիներն էլ վկայում են որ դա պարսիկ է։ Վարպետը կեղծ Յովհաննէսին իր կամքին և մօրն էլ գրում է, «խաբուած էք, դա ձեր որդին չէ, նա ձեզ խաբում է»։ Իսկ մայրը միշտ կրկնում էր «հայ է, նասրանի, իմն է»։ Կեղծ Յովհաննէսն էլ երկար մտածում է, և յիշելով որ եթէ իսկական Յովհաննէսը գտնուր, իր գլխին «օյին կը բերեն», վճռում է այլ ևս չը վերադառնալ իր կեղծ ծնողաց մօտ։ (ՄՇԱԿ)

ԱԶԴ

Ժ. Տ. Ծանէթթոյի դրամատունը պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Բուսէլիի Արեւելեան երկաթուղեաց արժէթղթոց 98դ. վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 19/1 յունիսին Արքունի Փողերանոցին մէջ։

Հինգ հարիւր Ռ-ոբ պէոթ շահ

Մեծ Բաժին 300,000, 25,000, 10,000 ֆրանք.

Շահուց մէկ հինգերորդին իրաւունք ունեցող 100 թիւեր ի մի կը ծախուին 150 ղրշ.

50 թիւեր 75 ղրուշ
25 » 37½ »
10 » 15 »
5 » 7½ »

Շահուց ամբողջութեան իրաւունք ունեցող մէկ տոմսին գինն է 7½ ղրշ. կէսինը 5 և մէկ քառորդինը 3 ղրուշ։

Այս տոմսերը կը ծախուին մի միայն Ժ. Տ. Ծանէթթոյի Դրամատունը, Գալաթիա, Գումիսիսն խան, թիւ 18, եւ որպէս զի արգոյ հասարակութիւնը չը շփոթէ զայնս ուրիշներու ծախած տոմսերուն հետ, Դրամատունս հարկ դատած է դրոշմել զայնս շեղանկիւն կերպով մը որ տաճկերէն լեզուաւ կը կրէ «վաճառականութիւնն երաշխաւորեալ Ժ. Տ. Ծանէթթոյի Դրամատունէն» բառերը, և կը խնդրէ որ նկատողութեան առնուի այս պարագայ։

Շահած տոմսերն, որպէս ամեն ատեն, անմիջապէս պիտի վճարուին հրնչուն դրամով Դրամատունս կողմէ։

Փափաքողք պարտին ժամանակին դիմել վերոյիշեալ Դրամատունը։ Գաւառներէն եկած յանձնարարութեանց հետ պէտք է փոխարժէքը ղրկել դրամով։

Դիմել առ

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹՈՅ

Կալաթա, Գումիսիսն-Խան, թիւ 18

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Այսրն վիլայէթի տոխիլինէ Իզմիր սանճակնտա Խոտէմիշ գաղազտնա Պէրկի նահէյիսնէ Մէսմիլլի գարիյէսինէ Եմիրգըլարը ճիվարընտա Զիթիլ-Գայա նամ մահալէ Ֆրանչէսգո վէ Սիմոն թարաֆընտա պիթթիհարի զահիրէ խիրաճ օլունան վէ խարիթասը միճիպիճէ չըմաչէն Կէնճ Ալի չէշմէսինէն պաչլայարագ Եմիր-Գուլայա կէչիրիք Հաճի Վէլի չէշմէսինէ միճիթէտ օլան խարիթը միճեքսիր վէ զարպէն մէգզիբր Կէնճ Ալի չէշմէսինէն պաչլայարագ Գըսմաճի կէտիկի թէբէսինէ գատար միճիթէտ օլան խարիթը միսթագիմ վէ ճէնուպէն մէգզիբր Գըսմաճը կէտիկի թէբէսինէն պաչլայարագ Մէրմար թէբէսինէ վէ անէն Գաղճըլար թէբէսինէ [illegible] վէ չարդէն երինէ մէգզիբր Գաղճըլար թէբէսինէն պաչլայարագ Կէնճ Ալի չէշմէսինէ գատար միճիթէտ օլան խարիթը միսթագիմ իլէ մահտուտ օլուպ մէսմահէի սաթահիյէսի օլան 2281 տէօնիւմ ճէէտիս արպգի տէրուինինէ իսմլ օլուճանագ օլան պիր գըթա անթիմուան մատէնինին եիւզտէ պէշ բուսուսմը նէկսիյէ վէ 99 սէնէ միւտատէթը իսթիյապլէ վէ չէրարիթը սարիէ իլէ միւթէմտիլէրինէ իհսանէսի մուգաբրէր օլտուզանտան, իշպու մատէնէ տարիպ պիր կէօնա իթիրազը օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիբարէն 2 մահ միւտատէթ զարֆընտա Տէրսատէթաէ Օրման վէ Մէսատին մէճլիսինէ վէ մահալիտէ մէգբէզը վիլայէթէ միւրաճաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

29 Նիսան 302

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԳԷՐԻ

Հայվանթը մերիւէ իշին չէրարիթը [illegible] ճաղ օլան պիր մելիսն գէյէի ճէսիտա քիյահէն պէհէր գէյէսի երիմի տօղուզ բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, իշպու մայիսը բուսմինին եէտինճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վերիլէճէկկնտէն վէ սէքիրտինճի բէնչէնպիհ կիւնիւ տախի թէգարրիւր խէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնգիլի գապալ օլունճաղընտան իթայա թալիպ օլանլարը լէվգիմամը ուսմիպէ տարիբէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

3 մայիս 1886

2—3

ԻԼԱՆ

ԹԱԶԻՆԷԻ ԹԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Երզագ անպարընա ալընճաղ օլան սէպպէնին գարարը գաթիսի իշպու մայիսը բուսմինին եէտինճի չարշէնպիհ կիւնիւ վերիլէճէկկնտէն, թալիպ օլանլարը սաաթ տօղուզա գատալ Խազինէի Խասսան Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

3 մայիս 302

2—3

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ԵՐԿՈՐԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԻ

Սրանից մի քանի տարի առաջ լրագիրներում յայտարարվեցաւ, թէ դանձակեցի Յովհաննէս անուն մի երիտասարդ, որը ծառայում էր Թիֆլիսում, իր բարեկամի դարբնանոցում, կորել է։ Կարծում էին չատերը թէ նորան փախցրել են Պարսկաստան. 1884 թիւն այդ կարծին դատն, մօր, եղբայրների և բարեկամների կարծիքով. Ահա թէ ինչպէս։ Պարսկաստանի Ուրմի դաւառի Եւրզանլու գիւղացի մի պարսիկ երիտասարդ, որը երկար ժամանակ Շուլաւերում մշակութեամբ և հացթուխութեամբ էր պարապում, 1884 թիւն դնում է Դանձակ բանելու համար։ Մի օր այդ պարսիկ երիտասարդը փողոցում կանգնած խօսում էր իր ընկերների հետ։ Յանկարծ մօտ է վազում մի երեխայ, և փաթաթվելով պարսկի վզին, աղաղակում է ուրախացած. «Օհանէս-ջան, օրտեղ էիր այսքան ժամանակ»։ Պարսիկը սկզբում զարմանում, յետոյ բարկանում է իրեն անծանօթ երեխայի վրայ։ Երեխան փաղում է տուն և յայտնում եղել տիթիւնը։ Դալիս է մեծ եղբայրը ցաւութիւնը ու գրկելով երիտասարդին, մեղադրում է ասելով «օխտաբ տարի մեր աչքը ճամփի ա»։ Դանուածը հայերէն գիտէր խօսել։ Նա բացատրում է, որ ինքը պարսիկ է և ոչ թէ հայ,—երբ իմանում է թէ ինչ են ուզում իրանից։ Դրան հետեւում է այն, որ կռիւ է սկսվում։ Պարսիկները կարծելով, որ երիտասարդին ուժով ուզում են հայացնել, յուզվում են։ Միջամտում է ոստիկանութիւնը։ Տեսնողները ասում էին, որ ճիշդ Յովհաննէսն է, կարծես մի «խնձոր լիներ կէս արած»։ Ոստիկանատանը եղած ժամանակը գալիս է Յովհաննէսի մայրը։ Ամէնքը տեղ են տալիս, որ իմանան թէ արդեօք ճանաչո՞ւմ է։ Պառաւ մայրը ընկնում է պարսիկ երիտասարդի վրա, համբուրում, գրկում, և ապա լոց լինելով ասում է, «օխտը տարի ա ոչ կերածս ա կերած, ոչ խմածս, էն ա մին զարար աչքս ճամբին էր»։ Ոստիկանապետը հարցնում է մօրից թէ արդեօք մի նշան ունի՞ իր որդու վրա։ Մայրը պատասխանում է որ բթամատը այրված է, իսկ ոտն էլ չունն է կծել։ Իսկոյն նայում և տեսնում են որ մօր ասածները ճիշդ են։ Այդ ժամանակ միայն պարսիկները հանգարտում են։ Գանվածից պահանջում են անցագիր. նա ասում է որ կորցրել է։ Քիչ քիչ ամենքն համոզվում են որ իրաւի դա Յովհաննէսն է։ Պարսիկը պնդում էր որ իր մատն այրուել է այն ժամանակ, երբ ինքը հայթայթս էր, և իր տոը չան կծած չէ, այլ այդ վերքը կարմիր քամու հետեւանքն է։ Սակայն խորամանկ պարսիկը վերջումը ասում է. «եթէ ուզում էք, շատ լաւ, համաձայն եմ, ես մի խեղճ մարդ եմ, ոմի չունիմ որ պատրաստ հացը ուտէ և ուրախանայ»։ Վերջապէս գտնվածին տանում են տուն։

ՖԷՆԻՔՍ — PHOENIX FIRE OFFICE

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԸ Կ'ԱՆՑՆԻՆ 900,000 Անգլ. Ոսկի, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ, ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 1,000,000 Անգլ. Ոսկի

ՎՆԱՍՎԱՃԱՌԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ 31 Դեկտեմբեր 1885 14,000,000 Անգլ. Ոսկի

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ՖԷՆԻՔՍ իւր տէրանց մէջ ունի Անգլիոյ ամենէն հարուստ և հանրածանօթ գրամատեարքն, այսու ընծայելով ամենակատարեալ ապահովութիւն իւր յանձնարդաց։ Ապահովագրութիւն ընդդէմ հրդեհի ամեն տեսակ անշարժ կալուածոց, կարասեաց և ապրանաց վրայ, ի Ղոնդրա և յարուարձանս, կատարելագործեալ ձեռամբ ստորագրելոց որք լիակատար զօրութիւն ունին անմիջապէս և առատաձեռնութեամբ կարգագրելու վնասներն և կորուստներն։

Թիւ 8 Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա — Գործակատարք ՔԼՈՆԱՐԻՏԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԹՇՆԱՄԻՆ

Բացարձակ ապահովութիւն վաւերացեալ ի տիեզերս, շնորհիւ ՀԷՑՈՒԱՐՏ ի կատարելագործեալ կրքնատներու որք ձեռքով կը գործածուին։

Գործածելու եղանակ. Շիշը կրակին վրայ նետեցէք այնպէս որ կոտրի. դուրս ելնող կազն անմիջապէս կը մարէ բոցերը։

Հարիւրաւոր հրդեհներ այսպէս մարած են շնորհիւ այս կրքնատներուն։

Ցոյժ չահատէ պայմաններ ու չափաւոր գիներ։

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ի Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 8 և Զաղմաղճըլար Եօղուշու, թիւ 35

ՔԷՄՄԸՐԻԹԻ ՄՍԵՂԷՆ ԲԷԲՐՈՆ

ՈՒՏԵՍՍ ՀԻՒԱՆԴԱՑ ԵՒ ԱՊԱՔԻՆՈՂԱՑ ՀԱՄԱՐ

Անորժելի համ և հոտ ունի, դիւրաւ կը լուծուի և մանաւանդ ամենազդու դարման է ատամնքսի տկարութիւնէ նեղուող հիւանդաց համար։ ՊԱՏԻՈՑ Վ.ԿԱՅԱԳԻՐ. Ոսկեայ միտալ 1885 ի Անվերջայի համաշխարհային Ցուցահանդէսին մէջ։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղարանները

Բերա, Բրիտանական դեղարան — Պոլիս, Վ. Մանոնի դեղարան
» Ֆրանսական » — » Բիւշիւրեան եղբ. »

ԲՈՒՆ. ԻՍԿ ՆԱՒՄԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

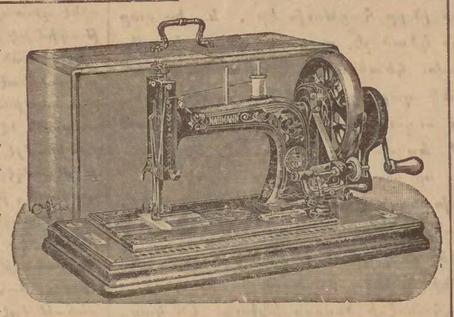

Այս մեքենաներն յոյժ կատարեալ գործածեալ կերպիւ շինուած են և ուրիշ գործարանաց մեքենաներուն պէս գործածուած ժամանակ աղմուկ չեն յարուցաներ։ Թելն ինքնին կ'անցնի օղակին մէջ և ասեղն ալ չատ դիւրաւ դիտեամբ կը հանուի։

ՆԱՒՄԱՆԻ մեքենաներն տասն երեք տեսակ կար կը կարեն և օղակներն ամենայն կատարելութեամբ կը հանուի։

Այս մեքենաները երկու տեսակ են թէ ձեռքով թէ ոտքով գործածելի։ Նոյնպէս թէ ընտանիքներու և թէ դերձակներու համար զանազան տեսակներ կը գտնուին։

Պէտք է դիմել Պոլիս Հայմախէք Թիւրքէսիի եռեւ. Մէյտանէզգ փողոց թիւ 54, 56 թերանոցներն, առ Պ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ՄԷՐՃԱՆՕՖ, ներկայացուցիչ ՆԱՒՄԱՆ գործարանի, ի Սէլանիկ Թիտօ խան և յԻզմիր Պալիճաճը խան, ՆԱՒՄԱՆ գործարանի ներկայացուցչաց։

MACHINE NAUMANN MODEL & NAUMANN DRESC.

ԿԵՂԾԵՐԷ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

[illegible] Ռեւեն ոնեւ ստ տտտ նտտոնտ գտնուի մեքենաներուն վրայ։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ — Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ս. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Պահչէ-դարու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա տէրթէպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6։ 307

ԼԵԱՐԴԻ ՊՈՇՏՈՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ Ո ԵՒ Է ԹԱՆԴԱՐՈՒՄ ՊԱՏՃԱՌ Է ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՍՏԱՄՈՔԻՍ, ՄԷՋՔԻ ՋՊԱՅԻՆ ԴԸՈՒԹԵԱՆ

Աւասիկ հակիրճ ամփոփում մը այն բանախօսութեան զոր Բժշկական Կաճառին առջեւ ըրած է

ԴՐ. Ճ. ՀԷՑՏՈՔ

Լեարդը ճանչցուած է իբր ստեղծիչ և զտիչ արեան շրջաբերութեան։ Իւր ծաւալով և ձեւով, կարեւոր դեր մը կը խաղայ կենդանային անտեսութեան մէջ թէ՝ մարսողութեան և թէ՝ սննդառութեան տեսակէտով։ Ամեն մնուցիկ որ կը ներգործէ մարսողական գործարանաց վրայ, կիւլգօղի և Բեդդոնի կը վերածուի. և այս ձեւով է որ կը մտնէ «Գուտն» երակին մէջ։ Անդ. լեարդին ազդեցութեամբ, այդ նիւթերը կը վերածուին տեսակ մը շաքարի և ապա լեարդէն կ'ելնեն և ընդհանուր շրջաբերութեան մէջ կը մտնեն։ Այս կերպիւ կապնուող նոր նիւթեր երկու օգուտ ունի, մասնաւորապէս տաքութիւնը կը պահպանէ և գործարանաց պաշտօնավարութիւնը կ'երաշէ։

Տր. Մորիսոն կ'ըսէ. Մարդին կազմութիւնն և զարուէն յոյժ կ'նեռոտ են։ Մարդն միշտ իւր հիւթերէն կը զատուի լեարդին միջոցաւ. ճաշէն առաջ աւելցնելով և տակաւ առ տակաւ նուազելով ցորչափ անորակը կը գտնուի։

Արդ, եթէ լեարդն, մասնաւորապէս այդ էական գործարանն ընդարմանայ և մարդին անդրէն խանգարուի, նիհարութիւն և հիւանդութիւն յառաջ կուգայ։

Ասա կը նշանակեմ անտի ծագումն առնող ուռճն գլխաւոր հետեւանքներն զորս ամեն ոք կը ճանչէ։

1. Հիւանդը կը գանգատի թէ ստամքսը ծանրացած և լեցուն է։
2. Աղեաց տարածումն փքախտի պատճառաւ։
3. Որդացաւութիւն։
4. Ճաշէն յետոյ տկարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերանն մէջ գէշ հոտ մը, մանաւանդ առաւոտուն, և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մերթ ընդ մերթ ալ փոքրհարութիւն։
7. Գլխու դաւ։
8. Պապային կորովի նուազում, և անհոգն մելancholիութիւն, հանդերձ յոգնածութեամբ և ամեն թիչ հետեւեալ օրուան թողլու տրամադրութեամբ։

Վերոյիշեալ ախտանիշերն բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում յառաջ եկած է Լեարդին պաշտօնավարութեան մէջ։ Այժմ, ցոյց տանք թէ հարկ անհրաժեշտ է զգուշանալ ո և է տեսակ հիւանդի դարմանման գործին մէջ։

Պէտք է անմիջապէս Լեարդի կազդուրիչ մը հայթայթել. ամենէն գործածական ձեւն է դեղահատ մը։ Ամենօրեայ փորձառութիւնը ցոյց կուտայ թէ երբ դեղահատ մը լաւ կերպիւ պատրաստուած է, ամենէն լաւ և ամենէն արագ միջոցն է երագելու համար լեարդին պաշտօնավարութիւնն։ Իմ կենացս բազմաթիւ տարիները նուիրած եմ, ինչպէս ձեր մէջէն շատեր գիտեն, շինելու համար դեղահատ մը որ լիովին անմիջական և ազդու դարման մը ընդդէմ Մարդին։ Մեծ հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի և շինեցի զորաւոր ու կատարեալ դեղահատ մը և զոյն կուշեցի։

ԼԵԱՐԴԻ ՀԷՑՏՈՔԵԱՆ ՆՈՐ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ (ՇԱԲԱՐՈՎ ՊԱՏԱՂ)

Մէկ դեղահատը մէկ անգամ.—Մէկ դեղահատը մէկ անգամ.—Մէկ դեղահատը մէկ անգամ

Մէջքի ամեն ցաւերուն համար, Տր. Հէյտոքի դեղահատը կատարեալ դարման մ'է։ Մէկ դեղահատ մը պիտի գոհացնէ ամենէն սիրելիներն։—կանանց հիւանդութեանց համար, Ջղագրգռութիւն, Տկարութիւն, ընդհանուր թուլութիւն, Անորժակի պակասութիւն և Գլխու ցաւ, Տր. Հէյտոքի նոր դեղահատն անվրէպ դարման մ'է։ Այդ դեղահատները տիեզերաճանչ են իրենց ազդեցութեամբ և անոնց զօրութիւնն կընայ միշտ երաշխաւորիլ։

ՄԷՆ ՄԻ ՍՐՈՒԱԿ ԵՂ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՔՍԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏ.—ՄԷԿ ԴԵՂԱՀԵՏԸ ՄԷԿ ԱՆԳԱՄ կը ծախուի ամեն դեղավաճառաց քով

ԱԶԴ.—Վատահ լինելու համար Հէյտոքի Դեղահատներուն վաւերականութեան, տեսէք թէ ծրարներու մէջ մի երկուսասանակի վրայ կը գտնուի՞ ստորագրութիւնն Ճ. Հ. Ֆրանսիսի, որ գործակատարն է Մարցեալ Դահանդաց համար։

Առանց սորա մի գնէք։

Բան որում Հէյտոքի դեղահատներն բոլորովին տարբեր են մինչեւ ցարդ ծանօթ 242 դեղահատներէն, տարակուսող անձինք կրնան փորձի համար ԶՐԻԱՒԱՐ ստանալ այս Դեղահատներէն որուակ մը, եթէ մեզ գրկին իրենց անունն և հասցէն։

Մեծաքանակ կը ծախուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիա, Մեծ Փողոց, 35։ Փոքր առ փոքր կը ծախուի ամեն դեղարանաց մէջ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէրլէմպէ պաղար, Դալբէօ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(Պղնձէ, ձուլածոյ և թափծու երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԶՄԻՆԷՆԵՐ

ԲԷԴՐՈԼՈՎ ՏԱՔՅՈՂ, Վ.ԱՌԱՌԱՆՆԵՐ

Բրիտանական սովորական գործեր

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԱՐՏԷ ՊՁԻ ԿԱՀԵՐ

Զրհանք Հրէջ գիւրատար մեքենաներ — Ռոգութեան Գործիներ Ա.ազանի չասրաւաններ

ԵՐԿԱԹԵԱՑ ՄԱՆՐ ԴՈՐԾԻՔ

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻԹՔ

Տատանոցք-Կշռորդք-Յորենի Կշռորդ

Սառուցի գործիներ.— Սառցամաններ Սառուցեալ ըմպելեաց գործիներ Դիմադ մասուշներ — Տուշ.— Լոգդրան Լավալ Ջորաներ.— Իրցտիր մեքենայ

32, Մահմուտիէ փողոց, Ղալաթիա

Վ.ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

ՏԱՄՈՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՑ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սեղեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻԼԱԳՈՎԼԻՔ

Ի Սմիւռնէ (Դամասկոս)

Կեդրոնատեղի ի Կալաղա, Մոմ-Հանէ, Լոյտ խան, 2։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՑԺ ՄԻՆԱՍ ԷՄԻՐԵԱՆ

Զիերու, կովերու և չանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և առ ու ծախի ստանն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդոտ լինելն հասկնալ ուզողները կը դիմեցնէ։ Պէտք է դիմել Պոլիս Պահչէ-Գարու Մէրհամէճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իւր բնակարանը Իսկիւտար Պաղլարպաշի Ամա-պէյ փողոց թիւ 24։

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Որ ամբողջ տարի մ'անգամ կը բռնի Լիվերբուլ և Մէլբուրնամէ դէպ.

Ուղղորդ և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոստոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի տուներ կողմերուն համար, Նմանապէս Հավռի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի եւ եւ համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին գեղեցիկ մը

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Թրէնտոպոտ շոգենաւը, նաւապետ Ֆորկիւսոն, յառաջիկայ չորեքշաբթի Զմիւռնիոյ ճանբով Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի։

Գործակատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՀՈԼԻ

Թիւ 1 Գիւշիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթա

511

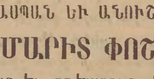

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէլբուրնամէ և Օտեսսայ դէպ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Ֆրէզ
Աբարտա	2,500	Ռոճէլլ
Աբդաստիա	2,500	Քրուիրշանք
Լազարիա	2,500	Ռուիլ
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլգարիա	2,800	Ֆօթքրճիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր դներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

513 Գործակալք

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Բօրդէլ գլխաւոր կանոնաւորապէս բռնող

Սամսան, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անարդի որ մայիս 19ին Մարսիլիան և մայիս 26ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լիբէնի որ պիտի մեկնի մայիս 17ին։

Ուղղեալ և արտ օրպէսորեան

Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈՓԷ ԲԸՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Գիւշիւք Միւլէթ Մահմանէ փողոց, Թիւ 141

514

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէլբուրնամէ դէպ. բռնող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանորուս	4200	Օսպրիա	3000
Ֆերու	4000	Նեբթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ագլանդիք	1700
Թիպս	3250	Լօդիս	800
Մակասչա	3250	Օրնատա	800
Մարիսթիս	3250	Սեսիլ	700
Սֆինքս	3000		

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ. Մէյտանլըզ փողոց, Ուիթոլ խան

ՃԷՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

514 Ֆէյսս Սգրիդ, Լիվերբուլ

ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ա.ՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ Դէլ Ռէյթէյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսսայ

ԹՈՎ ՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ապոլլոն	2,000	Լեքսանդրոս	4,500
Անճելս	3,000	Մարկիզ	4,300
Սրկո	1,300	Մարսոտին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլս	2,000
Գորտոնիս	2,200	Նեբրս	2,000
Պրամվ	2,000	Օթելլո	5,000
Գէյրա	2,600	Օրսինաս	3,000
Գալիբոս	2,500	Օգրանդ	4,500
Գամէս	2,100	Օգդ	2,000
Գաբրոտ	2,000	Բասիգիք	1,200
Գոմս	2,700	Բալերմ	3,200
Տիտոս	2,500	Բաղդեր	1,700
Տօմինիս	1,800	Գիգոս	2,800
Իրաքլը	2,600	Իմպիթ	4,400
Տրագոս	2,600	Իմնատոս	3,200
Ֆալքոն	800	Ռոյլս	3,000
Ֆիտոս	1,700	Ռօմանոս	5,500
Ֆլամինկս	1,600	Ռամէս	3,500
Կալիբէս	5,500	Պալերմս	4,000
Կիդանոս	2,200	Սարֆս	2,000
Կօզոս	1,800	Սիլվիս	2,000
Կրօտոնս	2,200	Սօրենդոս	4,300
Հանկս		Թասոս	1,200
Հերս	2,000	Թ. Ուիլքն	3,000
Հիտալիս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թրալեոս	2,800
Ձիոս	2,300	Քանդոս	3,600
Փէլրոս	2,000	Եէտոս	1600
Քօնֆս	2,200	Զէպրա	3,000
Լէս	2,000	Զերս	41,0

Մասամբ շոգենաւը, նաւապետ Միչըլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած, արդէն ի Օտեսս ուղեւորած է։

Ուիլսոն շոգենաւը, նաւապետ Մուռ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 8 ին և 26 ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կը ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖԻԼՏԷՐԻԲԻ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ. Գործակալք Թիւ 17-18, Գիւշիւք Միւլէթ խան Ղալաթիա

514

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ա.ՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ

Որ կանոնաւորապէս կը բռնէ Լիվերբուլ և Աբերտիէն դէպ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավորեան	3700
Ալղասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլիան	2500	Ֆլամեան	3700
Ամերիկեան	2500	Իպերիան	5500
Արաբիան	3700	Իսպերիան	5500
Գավարիան	6000	Իտալիան	5500
Գուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քամբրիան	800	Լիկուրեան	2500
Սարդինեան	2000	Լեսպոն	800
Տուրոյ	700	Օբերթոյ	700
Էմբրէզն	3700	Բէրսիան	3800
Յապոնեան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրմիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լեդպան շոգենաւը, նաւապետ Պոլ, ամսոյս 18ին երեքշաբթի օր աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ Գործակալ Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատեղք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվերբուլ

Գործակալներ՝ Կ. Պոլիս, Լուսաւոր Լաֆոնդէն. Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվէր եղբարք Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ. Մալդա, Ա. Քամիլլերի. Շիրա, Ա. Մ. Մաւրօկորտատոյ. Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ և ընկ.

512

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԵՒ ԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵԻԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1886 Մայիս 1 Հինգշաբթի օրէն սկսեալ մինչև յետոր տնօրինութիւն

(Բաց է կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղբէրն կամաւոր էջնող շոգենաւուց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ.	Թ.
11 40 Եէնիմ. Մեղ. Պեցիւք. Թար. Եէնիք. (Եէնիգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	17
12 15 Եէնիք. Ամէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպէք (Արնաւուտգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	22
12 45 Ր. և Ա. Գավ. Եէնիմ Մեղարպ. Պեցյ. Թարապիա Եէնիքեցյ (Եէնիգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
1 35 Եէնիք. Ամէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. (Պեպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
(Բացի ուրբաթէ)	
2 — Եէնիմ. Մեղարպ. Պեցյ. Թար. Եէնիք. Ամէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր Հիսար Պեպ. (Պեպ. պիտի հաղորդակցի)	49
3 — Եէնիմ. Մեղարպ. Պեցյ. Թար. Եէնիք. Ամէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պեպէք. (Պեպ. պիտի հաղորդակցի)	33
4 30 Եէն. Մեղ. Պեցյ. Թար. Եէնիք. Ամէն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. Ամն. Գուրբ. Եէնիք. Թարապ. Պեցյ.	32
6 15 Եէնիմ. Մեղարպ. Պեցյիւք. Թարապ. Պեցյգօզ Բաշպ. Եէնիք. Մերկ. Գանլրճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ամնավ. Զէնկ. Պեցյէր. Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Իւսկ.	1
8 15 Ա. և Ր. Գավ. Եէնիմ. Մեղարպ. Պեցյ. Թարապ. Եէնիք. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. Ամնավ. Գուրբ. Օրթաք. Պեշիք. (ուրբաթ օրերը Ամէնիա պիտի հանդիպի)	20
10 — Մեղարպ. Պեցյ. Թարապ. Պեցյդ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Ամնավ. Օրթաք. Պեշ.	28

Ասիական Եղբէրն կամաւոր էջնող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.	Թ.
11 30 Վանիք. Պենկ. Պեյլ. Գուզ. Գապ.	19
12 — Պեյդօզ Բաշպ. Ր. Բ. մնչ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	25
12 30 Գանտ. Վանիք. Զէնկլ. Պեյ. Գուզկ.	33
1 30 Գանտիլ. Վանիք. Զէնկլ. Պեյլէրպ. Գուզկ. Պեշիք.	34
2 30 Պեց. Թար. Պեյդ. Բաշպ. Գանլրճա Ա. Հիսար Գանտ. (ուրբաթ օրերը Վանիք. Զէնկիք. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ. (Գանտ. շոգենաւին հետ պիտի հաղ.)	20
2 30 Գանտիլ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ.	2
3 30 Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ. (բացի ուրբաթէ)	17
4 — Պեյդ. Բաշպ. Գան. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պեյլ. Գուզ. Պեշիք.	25
8 45 Պեցիւք. Թարապ. Պեյդ. Բաշպ. Գանլրճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Զէնկլէ. Պեյլէր. Գուզկ. Իւսկիւտար (Ուրբաթ օրերը Ր. Բ. Մահ.)	19
10 20 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ	25

(Բաց է կիրակի օրերէն) կամաւորէն Եւրոպական եղբէր երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.	Թ.
12 30 Պեշիք. Օրթ. Ամնավ. Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թար. Պեցիւքա. Եէնիմ.	19
1 30 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Ամնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Ամէն. Եէնիք. Թար. Պեց. Եէնիմ.	33
2 — Գապաթ. Իսկ. Գուզկ. Պեշիք. Օրթ. Պեյլէր. Զէնկլէ. Ամնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլրճ. Մերկ. Եէնիք. Բաշպ. Պեյդ. Թարապ. Պեց. Մեղ. Եէնիմ.	4
2 45 Պեշիք. Օրթաք. Գուր. Ամնավ. Պեպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնի. Թար. Պեց. Մեղ. Եէնիմ.	32
5 15 Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամնավ. Պեպէք. Ր. Հիսար Պոյաճ. Նմերկ. Ամէն. Եէնիք. Պեյդ. Թարապ. Պեցիւքա. Մեղր. Եէնիմ. և Գալաթաներ	20
6 45 Իսկ. Գուզկ. Պեշիք. Օրթ. Պեյլէր. Զէնկ. Ամիմ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլրճ. Մերկ. Եէնիք. Թարապ. Պեց.	19
8 30 Պեշիք. Օրթ. Ամնավ. Պեպ. Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Մեզար. Պեց.	28
10 30 Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկ. Ամէն. Եէնիքեց. Թարապիա, Պեցի. Մեզար. Եէնիմ.	17
11 10 Եէնիք. Թարապ. Պեցիւք. Մեղարպ. Եէնիմ.	20
11 40 Պեպ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկ. Ամէն. Եէնիք.	22

Կամաւորէն Արնաւլուգիւղ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.	Թ.
12 20 Ուղղակի Պեպէք	2
1 — Ուղղակի Արնաւլուգէզ	17
1 40 Ուղղակի Պեպէք	25
2 30 Ուղղակի Պեպէք	34
3 30 Ուղղակի Պեպէք	22
10 — Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ամնավ. Պեպ. Ր. Հիսար (Վոսվոր երթալ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	22
10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուր. Ամնավ. Պեպէք	4
11 — Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ամնավ. Պեպ. Ր. Հիսար Պոյանճքէզ	19
11 30 Պեշիք. Օրթ. Գուրու. Ամնավ. Պեպ.	34
12 5 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ամնավ.	4

Կամաւորէն Ասիական եղբէր երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

Ժ. Վ.	Թ.
12 10 Իսկ. Գուզկ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանտ. Պեցդ. Եէնիք. (բացի ուրբաթէ)	28
12 55 Ուղղակի Գանտիլլի	34
1 55 Ուղղակի Գանտիլի	2
2 30 Իսկ. Գուզկ. Պեյլեր. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Բաշպ. Պեյդ. (Ուրբաթ օրերը Ր. Բ. Մահ.)	25
2 55 Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ)	17
9 25 Պեշիքթաշ, Գուգկուճա. Պեյլեր. Զէնկլ. Վանիք. Գանտիլ. (Գանվանիք գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	25
10 45 Գանտիլի Ա. Հիսար Գանլ. Ր. Բ. մնչ. Բաշպ. Պեյդ. Թար. Մեղ. Գապ.	32
10 40 Պեշիք. Գուզկ. Պեյլեր. Զէնկլէ. Վանիք. Գանտիլի Պեպէք	33
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլրճ. Բաշպ. Պեյդ.	25
11 40 Գապաթ. Գուզ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք.	28

) Այս նշանը կրող շոգենաւք Պարտ 17ին սկսեալ քաւորդ մը առաջ պիտի երթեւեկեն։

ԻՍԿԻԻՍԱՐ ԵՐԹԵԻԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամաւորէն	Կամաւորէն	Իսկիւտար
11 15	5 50	11 15	8 45
12 —	6 25	12 15	9 25 Պեշիք.